Ніва

БЕЛАРУСКІ ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНЫ ТЫДНЁВІК

№ 34 (1278) ГОД XXV БЕЛАСТОК, 24 ЖНІЎНЯ 1980 г. ЦАНА 2 зл.

КРАЯЗНАЎЧЫ СЛОЎНІК

Вярсток

Вандруючы па Беласточчыне, заўсёды трэба быць насцярожы, бо тут нават у самым маленькім мястэчку ці ўрослай у лес вёсачцы можна наткнуцца на сляды падзей, пра якія мы нават і не здагадваемся. Возьмем невялічкае, з 26 гаспадаркамі, сяльцо Вярсток, што знаходзіцца ў сямі кіламетрах на паўднёвы ўсход ад сялібы сваёй гміны — Дубіч Царкоўных. Першае вядомае нам упамінанне пра яго адносіцца да 1574 года. Магчыма, што гэта было паселішча асочнікаў вялікага князя літоўскага, [illegible]вязаных ахоўваць паўднёва-заходнюю ўскраіну тадышняй Камянецкай (цяперашняй Белавежскай) пушчы. Спачатку Вярсток знаходзіўся на граніцы ваяводства Берасцейскага з ваяводствам Падляшскім, а пасля уніі 1569 г. тут пралягла мяжа паміж Вялікім княствам Літоўскім і Каралеўствам Польскім. Водгулле якраз гэтых падзей мне давялося пачуць у згадцы 74-гадовага Мікалая Канарэўскага пра нейкую мяжу ці рубеж, што праходзіў на поўнач ад сяла. Вярсток лічыў сябе „Літвою", а вёскі з-за гэтага рубяжа — Чэхі, Дубічы, Сток — ужо належалі да „Кароны". Калі злодзею ўдалося перагнаць украдзенага вала ці гурт авечак цераз гэтую граніцу, розыск пакражы спыняўся. Але зусім не „крыміналкамі" запісана гісторыя гэтай мясцовасці.

Ва ўрадавай гарадской кнізе староства берасцейскага застаўся запіс пра тое, што 10 сакавіка 1625 года падстарасту

(Працяг на стар. 3)

IX З'ЕЗД БГКТ

Вучымся шанаваць і развіваць нашу культуру...

(З ВЫСТУПЛЕННЯ АЛІНЫ БАРТАШУК — ДЭЛЕГАТА З БЕЛЬСКА)

Выступаючы ад імя школьнай арганізацыі БГКТ пры Бельскім беларускім ліцэі, вучаніца гэтага ж ліцэя А. Барташук падкрэсліла:

— Ліцэй наш не толькі вучыць здабываць грунтоўныя веды, у ім мы паглыбляем валоданне роднай беларускай мовай, вучымся таксама шанаваць і развіваць культуру і традыцыю свайго асяроддзя, знаёмімся з роднай гісторыяй.

Яна расказала з'езду, што ў ліцэі існуюць розныя формы культывавання беларускай культуры і традыцыі. Працуе тут, між іншым, вакальны калектыў, які штогод прымае ўдзел у конкурсе „Беларуская песня" і заўсёды займае ў ім высокія месцы. Папулярны таксама школьны драматычны гурток, і яго дасягненні не малыя: у мінулым годзе бельскія ліцэісты-акцёры на цэнтральным аглядзе тэатральных калектываў БГКТ занялі другое, а ў гэтым годзе першае месца. Вучні гэтага ж ліцэя былі пераможцамі ў чытальным конкурсе, а таксама ў іншых конкурсах. У ліцэі працуе гурток беларускай народнай вышыўкі. Яго члены матывы для сваіх прац шукаюць у колішняй мясцовай народнай вышыўцы. Наогул ліцэй імкнецца стварыць кожнаму вучню магчымасць усебакова развіваць свае мастацкія здольнасці. Вялікай папулярнасцю тут карыстаецца беларуская літаратура. Моладзь не толькі ахвотна ўдзельнічае ў сустрэчах з беларускімі пісьменнікамі, але таксама шэраг ліцэістаў спрабуе сваіх сіл у літаратурнай творчасці на роднай мове з абяцаючымі вынікамі.

Кожны ліцэіст з'яўляецца сталым падпісчыкам „Нівы", штогод набывае „Беларускі каляндар", папулярызуе гэтыя і іншыя выданні БГКТ у сваім асяроддзі. Большасць ліцэістаў — гэта вясковая моладзь. Яна не абмяжоўваецца навукай і дзейнасцю ў школе, прымае таксама актыўны ўдзел у

культурным і грамадскім жыцці сваіх вёсак, часта з'яўляецца маторам маладзёжнага і мастацкага руху ў сваіх мясцовасцях.

У заканчэнні свайго выступлення А. Барташук сказала:

— У верасні бягучага года ў нашым ліцэі адбудзецца другі ўжо з'езд абсальвентаў нашай школы. Настаўнікі і мы, вучні, рыхтуемся да гэтай вялікай урачыстасці і шчыра запрашаем на яе ўсіх былых выхаванкаў нашай роднай школы.

Гісторыя аднаго жыцця

Сонца, быццам бы гуляючы ў хованкі, скрылася за гарызонтам. Ад лугоў пацягнула свежасцю, а вячэрняе паветра, перамешанае з пахам кветак, прыемным казытаннем распірае грудзі. Жыццё б'е спакайнейшым пульсам. Заблудаў... Пасёлак паступова засынае. Сям-там блісне ў вакне святло, вяртаюцца апошнія прахожыя, нехта скрыпне брамкай і, абапершыся на плоце, міргне жарам папяросы. Ідзеш бестурботна вуліцамі, якія неяк дзіўна звужаюцца пад напорам дамоў. Думкі самі ціснуцца ў галаў — колькі дамоў, столькі людскіх лёсаў скрываюць яны ў сваіх сценах. У кожнага з іх свае радасці і няшчасці, свае мары і расчараванні, за кожным пройдзеная дарога і чаканне новага. Чалавек, нібы кніга, кніга жыцця.

Вуліца І Дывізіі сорак дзевяць. Невялічкая хатка, поўнасцю аброслая вінаградам. Яшчэ дробныя зялёныя плады чакаюць сваёй спеласці. Пад напорам рукі адчыняецца брамка. Дрэвы растуць густа, сплятаюцца ўгару чупрынамі кронаў. Ідзеш быццам жывым зялёным калідорам, у канцы якога відаць двухпавярховы мураваны жылы будынак. Яшчэ некалькі разоў стукнуў малаток, і гаспадар, невысокі, з вусікамі, сярэдніх гадоў мужчына, прыўзняў галаву.

— Добры вечар!

Ёзік з жонкай Мар'янкай.

— Добры вечар! — адказаў прыветліва і працягнуў руку.

— Рынну куем?

— А так, ды не толькі. Трэба канчаць, — паказаў на новую хату. — На зіму добра было б перабрацца. Ідзіце наверх, я зараз.

Заблудаў — гэта пазнейшая частка жыцця Ёзіка Мінкевіча. Пачатак яго не тут. Хаця можна сказаць, што побач.

Нарадзіўся ён 10 лютага 1921 года ў маёнтку Дабжынёўка. Тут побач, тры кіламетры ад пасёлка. Бацька там працаваў. Потым бацькі пераехалі ў Гарымова, але праз нейкі час купіў пяцігектаровую гаспадарку ў Дабжынёўцы і зноў пераехалі на старое месца. Сям'я складаецца з пяці чалавек — бацькі, два сыны і сястра. І там засталіся.

— Што гэта за гаспадарка, — успамінае. — Ворнай было два з паловай гектары, гектар слабога лугу, а астатняя непрыдатная. Купілі, што было можна. Ага, была яшчэ заросшая сажалка.

Потым, семнаццацігадовым хлопцам, пачаў вучыцца ў пачатковай школе. Але трэба было працаваць, выбраць нейкі фах. Паслалі яго да столяра. Але зацікаўленні маладога хлопца былі іншыя. Ажыццявіліся яны з паступленнем да каваля, да Міхала Ланеўскага. — Тут з Дабжынёўкі. Добры быў майстар. Я ў яго быў шасцідзесятым вучнем. Не любіў тых, пра якіх ведаў, што нічога з гэтага не выйдзе. Вось я, бывала, кую, дык падыдзе, стане ззаду і глядзіць. Калі што не так, падкажа і зноў глядзіць. А першая справа, як б'еш молатам, мусіў ён хадзіць уздоўж кавад-

(Працяг на стар. 4)

З БЕЛАРУСКАГА ДРУКУ

ПЕРШААДКРЫВАЛЬНІКІ

Мінскі механічны завод — першае ў Савецкім Саюзе прадпрыемства, якое выкарыстала пры блакіроўцы аптычных дэталей токі высокай частаты (ТВЧ). Усе неабходныя разлікі нагрэву інструментаў, вадзянога ахаладжэння высокачастотнага індыкатара, унутранай вентыляцыі і рабочых месц зрабіў аўтар — заводскі рацыяналізатар і вынаходнік В. Жыркевіч пры творчым удзеле сваіх таварышаў па цэху. У тры разы павялічылася прадукцыйнасць працы, на 5710 рублёў сэканомлена цепла- і электраэнергіі. Спецыяльнасць набыла новы, самы сучасны змест, і цяпер рабочых, занятых на блакіроўцы лінз з дапамогай ТВЧ, называюць высокачастотнікамі.

ГАВАНЬ ДЛЯ ПАВЕТРАНЫХ КАРАБЛЁЎ

Комплекс пасадачных сродкаў падрыхтаваны да эксплуатацыі ў будуемым міжнародным аэрапорце „Мінск-2“. У яго ўвашлі далёкі і блізкі прывадныя радыёмаякі, дыспетчарская, радыёлакатары. З іх дапамогай ужо цяпер можна ў выпадку неабходнасці прымаць самалёты.

І ўсё ж пакуль галоўнымі гаспадарамі на вялікай плошчы, куды ў недалёкім часе пачнуць прыбываць паветраныя падарожнікі, з'яўляюцца будаўнікі. Цяпер тут працуюць спецыялісты больш чым з дваццаці пяці арганізацый. Актывізавалася работа на ўзвядзенні аэравакзала. У ім упершыню ў айчыннай практыцы будуць зведзены пад адзін дах вакзал з чатырма заламі для розных напрамкаў палёту самалётаў, каманднa-дыспетчарскі пункт, гасцініца, прафілакторый, пошта, міжгародні тэлефон, ашчадная каса, кіназала, службы сэрвісу.

КАЛЯНДАР

300 гадоў назад

25.8.1680 пам. Сімяон Полацкі (Самуіл Пятроўскі-Сітняковіч), беларускі грамадскі і царкоўны дзеяч, педагог, пісьменнік і публіцыст.

210 гадоў назад

27.8.1770 нар. Г. В. Ф. Гегель, нямецкі філосаф.

120 гадоў назад

30.8.1860 нар. І. Левітан, рускі жывапісец.

70 гадоў назад

25.8.1910 нар. У. Корбан, беларускі савецкі паэт.

Niwa

BIAŁORUSKI TYGODNIK SPOŁECZNO-KULTURALNY

ODZNACZONY ZŁOTĄ ODZNAKĄ „ZASŁUŻONY BIAŁOSTOCCZYŹNIE”

Organ Zarządu Głównego Białoruskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego

* *

ADRES REDAKCJI
Niwa
ul Wesołowskiego 1
15-950 Białystok, skr. poczt. 149
tel. 2-32-41

* *

Wydawca: RSW „Prasa—Książka—Ruch” Kombinat Wydawniczo-Kolportażowy w Białymstoku.

Druk: Białostockie Zakłady Graficzne w Białymstoku.

Ogłoszenia przyjmuje: Biuro Reklam i Ogłoszeń ul. Wesołowskiego 1, 15—959 Białystok tel. 232-41 w. 278, oraz wszystkie biura ogłoszeń RSW „Prasa—Książka—Ruch” na terenie całego kraju. Za treść ogłoszeń redakcja nie ponosi odpowiedzialności. Prenumeratę przyjmują Oddziały RSW „Prasa—Książka—Ruch” oraz urzędy pocztowe i doręczyciele w terminach: do dnia 25 listopada na I kwartał, I półrocze i na cały rok następny; do dnia 10 poprzedzającego okres prenumeraty na pozostałe okresy roku bieżącego. Cena prenumeraty: kwartalna 26 zł, półroczna 52 zł, roczna 104 zł. Jednostki gospodarki uspołecznionej, organizacje społeczne zamawiają prenumeratę w miejscowych Oddziałach RSW „Prasa—Książka—Ruch”, w miejscowościach zaś, w których nie ma Oddziałów, w urzędach pocztowych. Czytelnicy indywidualni opłacają prenumeratę wyłącznie w urzędach pocztowych i u doręczycieli. Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje RSW „Prasa—Książka—Ruch” Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw ul. Towarowa 28, 00-958 Warszawa, konto PKO nr 1531-71, w terminach obowiązujących dla prenumeraty krajowej. Prenumerata ta jest droższa od prenumeraty krajowej o 50% dla zleceniodawców indywidualnych i o 100% dla zlecających instytucji i zakładów pracy.

„Niwa” — PLISSN-0546-1960. Nr indeksu 36671. Zam. 1256. Nakład 6.500 I-3

У спякотны сонечны дзень на адным са скверыкаў горада Мінска.
Фота М. Гайдука.

Карэспандэнцыя з Гродна

Новыя паветраныя вароты

Як тэатр, кажуць, пачынаецца з раздзявальні, так горад амаль для ўсіх яго гасцей пачынаецца з вакзала, якім шляхам чалавек не прыбывае — па зямлі ці па вадзе, самалётам ці цягніком. Вакзал робіць першае ўражанне аб горадзе, у многіх выпадках стварае настрой.

Невялікі будынак Гродзенскага аэрапорта да нядаўняй пары задавальняў нас. Але час не стаіць на адным месцы — расце горад, з году ў год павялічваецца колькасць гасцей, а таксама нашых гродзенцаў, што хочуць наведаць іншыя мясцовасці краіны. І галоўнае — на змену старым самалётам прыходзяць новыя. Усё гэта вымагае новых умоваў працы.

Узлётна-пасадачная паласа і комплекс новых па архітэктурнай задуме гмахаў і абсталяванняў будучага аэрапорта пакуль што відаць толькі на макеце ды на планшэтах, што знаходзяцца ў цяперашняй невялікай пачакальні. Будова пачалася ў другой палавіне мінулага года ў вёсцы Абухава. У пачатковай стадыі першы этап работы — абсталяванне бетоннай узлётна-пасадачнай паласы. Яна разлічана на прыняццё самалётаў тыпу ТУ-134, ТУ-124, ЯК-40.

Праект апрацоўвае кіеўскі інстытут „Украэрапраект“. У бягучым годзе ён павінен падрыхтаваць дакументацыю для наступнага этапа пабудовы: абсталяванняў пасадкі і кіравання паветраным рухам. Гэта будынкі кантрольна-дыспетчарскага пункта, тэхнічных брыгадаў, сістэмы абагравання. Сучасны сяміпавярховы гмах кантрольна-дыспетчарскага пункта не будзе мець ніводнага падобнага ва ўсіх аэрапортах рэспублікі. Яго нетыповы праект зацверджаны на абласным архітэктурным савеце. Гэта будзе сучасны будынак са шкла і бетону. Яго правае крыло для прыбываючых, левае — для адлятаючых. Побач з будынкам аэравакзала — басейн, стаянка таксі, павільён для чакаючых аўтобуса. Для выгоды пасажыраў прадбачваецца абсталяваць утульную пачакальню, пакой маці і дзіцяці, багажнае аддзяленне, гасцініцу, пошту, два буфеты.

Калі вылет ці пасадка адкладаецца надоўга, пасажыры могуць адпачыць у зале доўгага чакання на 250 месц, а экіпаж самалёта — у прафілакторыі на 50 месц. Разам гэтыя аб'екты складаюць элегантны архітэктурны комплекс.

Апрача гэтага, прадбачваецца пабудова будынкаў кіравання портам са сталоўкай, аддзялення перавозу пошты і залы таварных перавозак. Трэба дадаць — колькасць перавозу тавараў і пошты тройчы павялічыцца. Асобна прадбачваецца абсталяваць прадпрыемства падрыхтоўкі харчавання на час палёту, дзе пасажыры, якія падаюцца ў далёкія палёты, будуць забяспечвацца прадуктамі. Спартыўны комплекс будзе служыць працаўнікам аэрафлоту.

З аддачай у карыстанне новага аэрапорта жыхары горада і вобласці атрымаюць магчымасць рабіць беспераcадачныя пералёты ў розныя мясцовасці нашай краіны: Сімферопаль, Адлер, Сухумі, Свярдлоўск, Чалябінск, Іркуцк, Краснаярск і шматлікія іншыя гарады.

Аэрапорт будуе „Гроднапрамбуд“. Навасць будовы стварае аб'ектыўныя цяжкасці, таму і тэмпы яе пакуль што не адпавядаюць пажаданням.

Праект цікавы, арыгінальны. І трэба яго ажыццявіць салідна, каб адчувалася ўжо ў „варотах“ — вы прыбылі ў сучасны, хутка растучы горад.

Г. Праўда

УПАКОЎКА ДЛЯ СПАЖЫВЕЦКАЙ ПРАМЫСЛОВАСЦІ

Прадпрыемства ўпакоўкі „Пак-поль“ у Беластоку ўсё разбудоўваецца. Цяпер заканчваецца другі этап яго разбудовы. Беластоцкая фабрыка прадукуе перш за ўсё ўпакоўку з фальгі для спажывецкай прамысловасці. Упакоўваюць у яе збожжавыя прадукты, свойскую птушку, а таксама малочныя прадукты. Фабрыка ўсё больш прымяняе краёвую сыравіну (раней перапрацоўвала імпартную і толькі ў невялікай ступені краёвую) і такім чынам змяшчае замежную.

Прадпрыемства выпускае таксама ўпакоўку для радыёпрыёмнікаў, тэлевізараў, магнітафонаў і г.д.

Пасля заканчэння другога этапа разбудовы яно будзе прадукаваць шматслоевую фальгу для ўпакоўкі спажывецкіх прадуктаў. Такой фальгі яшчэ не прадукавалі ў нашай краіне. **(яц)**

Успаміны бабулі (ваенныя, Анны Зінчук з Волькі Тэрахоўскай) • Паглядзець за сябе... (дык гляджу з гордасцю, — гаворыць Якуб Міранчук з Грабаркі) • Родныя галасы • З народнай абраднасці — навальніца • Цётка Мальвіна: сёе-тое аб каханні • Весткі з Чаромхі, Дубіч Царкоўных, Кляшчэляў, Крываціч, Нараўкі, Орлі • Калі прысніцца чорная хустка • Песня „Słodkie fijołki“.

Niedziela 24 VIII — 7.00 TTR — Zajęcia wakac. sem. III. 7.20 TTR — sem. V. 7.40 Now. w domu i zagr. 8.10 Emerytury dla rolników. 8.20 Telewizjada. 8.55 Program dnia. 9.00 Kino Teleranka. Wakacyjna wyprawa — czech. film fab. 10.10 Antena. 10.35 Łotewska suita — film dok. 11.25 Milion ptaków wokół pustyni — fr. film dok. 12.20 Dziennik. 12.35 Rolnicze rozmowy. 13.05 Opera miesiąca. Giacomo Puccini: „Tosca” — cz. II. 14.25 Z kamerą wśród zwierząt. 14.55 Koncert życzeń. 15.40 Los. Dużego Lot. 15.50 Spacer po starej Pradze — film dok. 16.15 Poczet aktorów polskich — Zbigniew Cybulski. 17.05 „Sandokan” — odc. 4 film przyg. TV wł. 18.00 I liga piłki nożnej. 19.00 Wieczorynka. 19.30 Dziennik. 20.10 Sopot 80. Koncert Finałowy — cz. I. 21.20 Sportowa niedziela. 21.40 Sopot 80 — cz. II.

Poniedziałek 25 VIII — 15.50 Program dnia. 15.55 Obiektyw. 16.15 Dziennik. 16.30 Zwierzyniec. 16.55 Dzień dobry, w kręgu rodziny. 17.20 Ocalić od zapomnienia. 17.40 Adam Sangala — odc. 3 (ostatni) — film hist.-przygod. TV CSRS. 18.50 Dobranoc. 19.00 Echa stadionów. 19.30 Dziennik. 20.10 Teatr Tel. Z. Pietras i K. Radowicz — Ostatnie tygodnie, ostatnie dni, ostatnie godziny. 21.30 Dwie strony medalu. 22.05 Świat i Polska. 22 50 Dziennik.

Wtorek 26 VIII — 9.00 Dla szkół — J. pol. kl. V—VI. 9.55 Czerwone, żółte, ziel. 15.20 Program dnia. 15.25 Klub Seniora. 15.55 Obiektyw. 16.15 Dziennik. 16.30 Pr. roz. TV NRD. 17.00 Klinika zdrowego człowieka. 17.25 Małe Kino — Winda — film anim. 17.30 Sonda. 17.55 Szalony pościg — ameryk. film anim. 18.20 Studio Młodych. 18.50 Dobranoc. 19.00 Pr. roz. TV CSRS. 19.30 Dziennik. 20.10 Koniec wakacji — pol. film obycz. 21.40 Ex Libris. 22.05 X Y Z — cz. I. 22.30 Dziennik. 22.45 X Y Z — cz. II.

Środa 27 VIII — 9.55 Dla szkół: Muzyka dla kl. I. 15.50 Program dnia. 15.55 Obiektyw. 16.15 Dziennik. 16.30 Jana z dżungli — odc. pt. Skradziona perła — ameryk. film anim. 16.50 Los. Małego i Express Lot. 17.00 Dom i my. 17.15 Radar. 17.30 Skarbiec. 17.55 I Liga piłki nożnej. 18.50 Dobranoc. 19.00 Camerata. 20.10 Filmoteka arcydzieł — Komedianci — cz. I pt. Ulica złoczyńców. 21.55 Konkrety. 22.25 Koncert podwójny A-moll op. 102 Johannesa Brahmsa. 23.05 Dziennik.

Czwartek 28 VIII — 9.00 Historia, kl. VI. 9.55 Dla szkół: J. pol. kl. VII. 15.20 Program dnia. 15.20 Czwartek TDC oraz film z serii Wo[illegible] planet. 15.55 Obiektyw. 16.15 Dziennik. 16.30 Dla młodych widzów — Czwartek TDC — cz. II. 17.30 Lileo — zespół z Gruzji. 17.55 Magazyn lotniczy. 18.20 Studio Młodych. 18.50 Dobranoc. 19.00 Lekarz radzi. 19.05 Turystyka i wypoczynek. 19.30 Dziennik. 20.10 Ludzie z numerami — film krym. USA. 21.40 Pegaz. 22.30 Konfrontacje. 23.00 Dziennik.

Piątek 29 VIII — 9.00 Dla szkół: Geogr. kl. V. 11.00 kl. I—II. 12.50 Geogr. kl. VIII. 15.50 Program dnia. 15.55 Obiektyw. 16.15 Dziennik. 16.30 Piątek z Pankracym. 16.55 Dzień dobry, w kręgu rodziny. 17.25 Małe Kino — Syzyf — pol. film anim. 17.35 Daleko od szosy — odc. 4 pt. Oczekiwanie — pol. film obycz. 18.50 Dobranoc. 19.00 Magazyn bezp. ruchu drog. 19.30 Dziennik. 20.10 Lista obecności satyryków — M. Załucki. 20.50 Śpiewa Cherry Laine. 21.30 Mistrzostwa Polski w lekkiej atletyce. 22.05 Sensacje z przeszłości. 22.35 Wieczór profesorów. 22.50 Dziennik.

Sobota 30 VIII — 15.00 Program dnia. 15.05 Żołnierska wierność. 15.30 Wojna planet — odc. pt. Smok morski — ameryk. film anim. 15.55 Obiektyw. 16.15 Dziennik. 16.30 Albrecht Dürer — Święto różańca — film austr. (dok.). 17.05 Węgierski pr. roz. 17.25 Studio Młodych. 17.55 I Liga piłki nożnej. 18.50 Dobranoc. 19.00 Świat, który nie może zaginąć. 19.30 Dziennik. 20.10 Komedianci — cz. II pt. Romans pajaca — fr. film fab. 21.35 Mistrzostwa Polski w lekkiej atletyce. 22.10 Blisko i daleko. 22.40 Dziennik. 22.55 Joanna Turska — pr. muz. 23.35 Dziwne i przerażające wydarzenia — ameryk. film fab. ([illegible]

Piątek 22 VIII — 8.05 Filmy anim. 9.25 Klub podróży. 18.35 Film fab. ser. 21.20 Puchar europejskich mistrzów w hokeju.

Sobota 23 VIII — 8.35 Film fab. ser. 13.45 Film fab. 14.55 W świecie zwierząt. 18.50 Film fab. 20.35 Koncert.

Niedziela 24 VIII — 13.00 Film fab. 14.40 Koncert życzeń. 15.40 Klub podróży. 16.40 Film anim. 17.00 Panorama międzynar. 18.05 Balet. 18.35 Film fab. 20.35 Puchar europejskich mistrzów w hokeju.

ГАВОРЫЦЬ БЕЛАСТОК!

Беларуская радыёперадача: субота 12.05 — 12.25 (UKF).

Białowieża Transamerican express — USA 26—27. Lot nad kukułczym gniazdem — USA 28—29. Cóżeś ty za pani — pol. 30—31.
Bielsk Podl. Drogi papa — wł. 25—26. Nie strzelać do nauczyciela — kanad. 27—28. Ale kino — USA 29—31.
Czeremcha Czarne i białe w kolorze — fr. 26—27. Siedem piegów — NRD 30—31.
Czyże Bądź błogosławiona — bułg. Werdykt — fr. 27—31.
Gródek Chłopiec z burzy — austral. 30—31.
Hajnówka Zapach kobiety — wł. 23—25. Rój — USA 26—28. Kung Fu — pol. 29—31.
Michałowo Sandakan — jap. 26—27. Rok święty — fr. 28—29. Ocalona — NRD 30—31.
Mielnik Buffala Bill i indianie — USA 27. Odbicie światła — czes. 30—31.
Milejczyce ... cóżeś ty za pani — pol. Pojedynek — ang. 27—31.
Narew Szalone dni — jug. Krótki sezon — wł. 27—31.
Narewka Czyje to prawo — węg. Charlie Brown i jego kompania — USA 27—31.
Nurzec Motyle — pol. 26—27. Narodziny gwiazdy — USA 28—29. Bezdroża — rum. 30—31.
Orla Panny z Wilka — pol. Nie ma dymu bez ognia — fr. 27—31.
Rajsk Na wielkiej rzece — czes. Tortury — fr. 27—31.

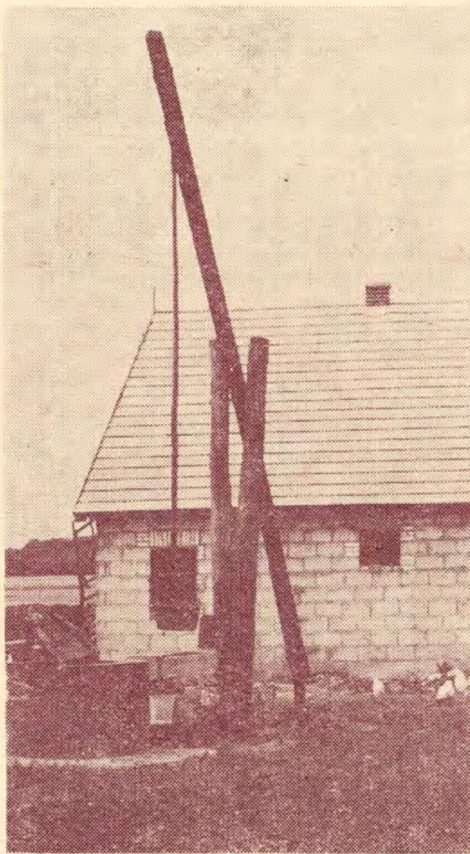
(Працяг са стар. 1)

Вярсток

берасцейскаму Фёдару Букрабу каралеўскія падданыя з сяла Вярсток падалі каралеўскім чыноўнікам скаргу на сваіх прыгнятальнікаў. У ёй, між іншым, чытаем:

„Мы, убогія падданыя яго каралеўскай вялікасці з дзяржавы (г.зн. маёнтку, аддадзенага ў арэнду — М. Г.) вярстоцкае, якую атрымаў пан Працлаў Гарбоўскі — суддзя Зямлі Берасцейскай, а потым сыну свайму перадаў правы пану Лукашу Гарбоўскаму і не ведаем, якім чынам і ад каго атрымаў арэнду на гэтую дзяржаву вярстоцкую пан Матэуш Рагоўскі — чалавек нідзе не асеўшы. Той жа, нядоўга яе трымаўшы, перадаў арэнду вяльможнаму пану кашталяну падляшскаму Станіславу Нямеру. Гэты каля паўтары чвэрці трымаючы нас, вялікія нам крыўды і бяспраўі ўчыняў, беручы гвалтам беспадстаўныя падаткі і станцыі (харчаванне чыноўнікаў або войска), а слугі егамосці вялікія нам гвалты, шкоды і здзерствы рабілі, беручы з гумнаў, камораў, хлявоў без ніякай міласэрнасці, асабліва казакі і немцы егамосці (відаць, прыватнае войска кашталяна Нямеры), і то пры такім цяжкім недародзе. Апрача гэтага наш цяперашні пан падляшскі (г.зн. С. Нямера) гнаў у Нямераў (колішняе сяло Нівіцы на рацэ Буг, якое Нямера назваў сваім прозвішчам і ўзвёў на ўласны родавы маёнтак) і з вазамі, і з сохамі, і з валамі, і да жніва, а хадзіць жа так далёка (з Вярстка ў Нямераў каля 50 кіламетраў) на работу. Пазбыліся мы дабытку, коней, валоў і самі надта знясіліліся, цяжка працуючы. Калі ж мы пану егамосцю падляшскаму ўсё ў полі парабілі і пасеялі, тады егамосць загадаў сыпаць вал (абаронны) вакол горада Нямерава, не даючы нам ні перадыхнуць, ні адпачыць. А потым перадаў нас егамосць пан падляшскі пану Аборскаму, і той таксама нас прыгнятаў, ганяючы тыдзень з дрэвам з Белавежскай пушчы ў сваю маёмасць у Далубове павету Драгічынскага (каля 60 кіламетраў). І ў розныя месцы з падводамі нас пасылаюць, а цяпер нас б'юць, у казню саджаюць, грабяць — так што ад здзерстваў мы і не выжывем. А мы ж людзі вольныя каралеўскія і маем свае ўставы рэвізорскія і не маем абавязку рабіць, толькі ў Вярстку, толькі тры дні ў тыдні, а з падводай адзін раз у год па чарзе за тры мілі на торг, альбо калі па што-небудзь загадалі б, але не далей... І таму пратэстуем...“ А сярод падаваўшых гэтую скаргу з Вярстка былі: Пашко, Грыц Канаховіч, Вакула, Амяльян Дзяніскавіч, Карніла. Невядома, які быў вынік гэтага сялянскага пратэсту. Але мяркуючы па тым, што праз два дзесяцігоддзі разгарэлася народнае паўстанне пад кіраўніцтвам Хмяльніцкага і яно ахапіла таксама Берасцейскую Зямлю і суседняе з ёю Падляссе, усім гэтым вярстоцкім Пашкам, Вакулам, Карнілам, відаць, давялося ратавацца ад помсты „егамосці пана падляшскага Нямеры“ ўцёкамі, калі яны не хацелі жыўцом згніць у яго „казні“.

Нічога не памагло — Вярсток неўзабаве аказаўся ў прыватным уладанні. У сваёй фундушовай грамаце ад 1769 года падкаморый Зямлі Візненскай (яе сталіцай было мястэчка Візна на рацэ Нарве) Юзаф з Вільчэва Вільчэўскі на пабудову, абсталяванне і забеспячэнне на будучыню Уздзвіжанскай царквы ў Вярстку называе гэтае сяло „маёй спадчыннай маёмасцю“. Варта пры тым прыгадаць, што ў тым жа дакуменце гаворыцца, што царква гэтая ўзводзіцца на месцы раней існаваўшага тут храма.

Старое і новае на панадворку ў вёсцы Вярсток.

Вярстоцкі маёнтак закончыў сваё існаванне толькі недзе каля 1905 года, калі апошняя яго ўладальніца — дачка нейкага царскага генерала — распрадала зямлю сялянам у асноўным з Вярстка, што душыліся на сваіх вузенькіх „рэзках“. Сяло Вярсток знаходзілася ў вярсце на поўдзень ад маёнтку. Сядзела на 10 участках (па 14 дзесяцін кожны). У пачатку нашага стагоддзя, як прыгадвае 88-гадовы верстачанін Фёдар Крот, у сяле былі такія прозвішчы: Говін, Гопш, Дунда, Казак, Канарэўскі, Крот, Шэлест. Тады палеткі называліся: Багно, Волокі, Доліна, Загрэбля, Ковалёўшчына, Лобач, Рызочкі, Смолярня, Сэдліска. Каля 1908 года ў вёсцы ўспыхнуў пажар і яна датла згарэла. Людзі пакінулі пажарышча і пачалі будавацца на купнай зямлі, дзе раней стаяў „двуор“. На месцы ж колішняга сяла цяпер расце некалькі дзічак-груш ды завуць яго верстаўцы Старым Сэлом.

Дух непакорлівасці і бунту, відаць, ніколі не пакідаў тутэйшых людзей. Калі ў гадах 1922-23 у гэтых ваколіцах разгарнула дзейнасць Беларуская рэвалюцыйная арганізацыя, яе сувязным і аправізатарам стаў верставец Фёдар Крот. За гэта ён потым цяжка адпакутаваў катаванні ў бельскай дэфензіве і адсядзеў год у беластоцкай турме. Аднак гэта не перашкодзіла яму надалей удзельнічаць у беларускім прагрэсіўным руху, а славуты гімн Грамады „Ад веку мы спалі і нас разбудзілі...“ ён і сёння памятае ад першага і да апошняга слова.

У часе гітлераўскай акупацыі савецкія партызаны мелі ў Вярстку надзейную апору: іх тутэйшыя людзі ўспамагалі харчамі, адзежай, здабывалі ім амуніцыю і лякарствы. За супрацоўніцтва з партызанамі нямецкія карнікі расстралялі С. Говіна, Ф. Дунду, І. Самосюка, С. Скалковіча. Цяжкімі ахвярамі пісалася гісторыя сённяшняга ціхага і працавітага Вярстка...

Мікалай Гайдук
Фота аўтара

Беларуская песня-80

Ніна Такаюк з Мікуліч. На сёлетнім цэнтральным аглядзе заняла II месца сярод салістаў у катэгорыі фальклорнай песні. Фота М. Шаховіча.

Без задняй думкі

ТАЛЕНТ

Высокая кулінарыя, як і кожная сапраўдная справа, а тым больш мастацтва, патрабуе прызвання, таленту і, як мінімум, здольнасці. А наш вопыт пераконвае ў адваротным. Вельмі часта мы бачым, як кухары даволі спрытна „лепяць“ тыя ці іншыя дзяжурныя блюды, зусім не зведваючы ніякіх „мук творчасці“. Кухар цяпер стаў настолькі масавай прафесіяй, што ў гэту сферу ідуць часам не задумваючыся. І маем тыя нясмачныя, дзяжурныя блюды, у якіх, дзе б вы не елі, той самы пах.

Вядома, здольных кулінараў на ўсе сталовыя не хопіць, дакладна таксама, як не можа быць соцень тысяч мастакоў і музыкантаў. Талент усё ж рэдкасць. Але ёсць і іншая прычына, па якой кулінарных талентаў значна менш, чым музыкальных.

Музыкальная здольнасць праяўляецца вельмі рана і, галоўнае, адразу ж яе прыкмячаюць іншыя. І таму яна амаль ніколі не можа астацца непрыкмечанай. Толькі вельмі неспрыяльныя ўмовы збіваюць музыкальна здольнага чалавека з любімай дарогі. У кожным выпадку, сам ён будзе адчуваць, што музыка — яго прызванне.

Кулінарнай жа здольнасці цяжка праявіцца, асабліва ў мужчыны. А ў жанчыны яшчэ часцей яе не прыкмячаюць, бо расцэньваецца як нармальная з'ява. Многія патэнцыянальна таленавітыя кулінары, як правіла, служаць кім хочаце: прадаўшчыкамі, інжынерамі, касірамі, бухгалтарамі, акцёрамі, вучонымі, а кулінарыяй займаюцца ў вольны ад работы час, не падазраючы, што гэта не выпадковая схільнасць, а сур'ёзнае прызванне, часам і наўмысна скрываючы гэтую тайную страсць з пачуцця фальшывай сціпласці і фальшывага сораму.

Аб такіх патэнцыяльных кулінарных талентах яшчэ менш ведае акружэнне, а калі даведаецца, дык пасля некалькіх дзесяцігоддзяў, калі позна такому чалавеку вучыцца на кухара, бо да гэтага часу ён ужо стаў аграномам, або машыністам, або пісьменнікам і яго талент успрымаецца ў найлепшым выпадку як капрыз, а часам як недарэчнае дзівацтва.

(В. Похлёбкин: „Тайны хорошей кухни“)

Кніжная паліца

Пра велічную і гордую

„Якая яна, мая зямля? — перапытвае вядомы беларускі пісьменнік Уладзімір Караткевіч ва ўступным слове ў альбоме **„Памяць Зямлі Беларускай“***) і адказвае: — Гэта залатыя палі збажыны з сінімі вочкамі васількоў, светлыя ад бяроз гаі, што аглухлі ад птушынага звону, і пушчы, падобныя на гатычныя храмы, пушчы, дзе горда нясуць свае кароны алені. Гэта бясконцыя жылы рэк, у якіх плешчуцца бабры і рыба на захадзе сонца, і гэта амаль адзінаццаць тысяч азёр, чыстых, як усмешка дзіцяці“. І якраз на фоне гэтай прыгажосці складальнік альбома Мікола Сінькевіч і мастак Уладзімір Басалыга на звыш дзвюхстах каляровых фатаграмах далі магчымасць шырокаму колу чытачоў на свеце (выданне выйшла тыражом у 50 тысяч экземпляраў з тэкстамі і подпісамі да фатаграмаў на беларускай, рускай, англійскай, французскай, нямецкай і іспанскай мовах) сапрычасціцца з „добрай і суровай памяццю, якая нічога не забывае, Памяццю Беларусі“.

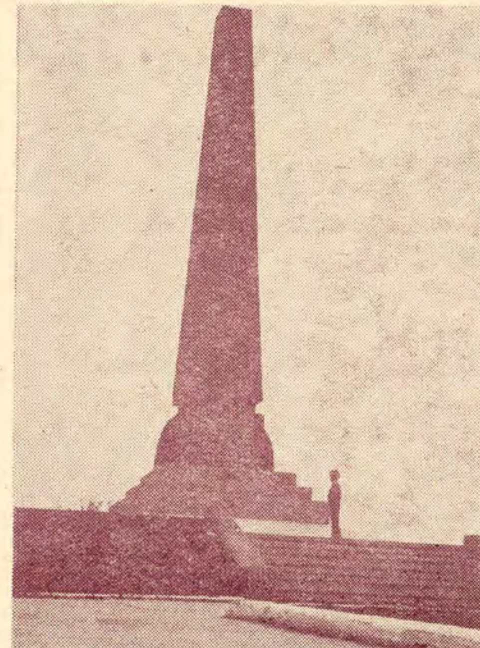
У альбоме знаходзім здымкі помнікаў гісторыі, ваенных подзвігаў, культуры і архітэктуры. З мноства аб'ектаў, якімі ў гэтых дзялянках багата Беларусь, аўтары выбралі не толькі самыя каштоўныя і паказальныя, але якраз тыя, што ствараюць уласцівы адной Беларусі, своеасаблівы каларыт. Сярод іх знаходзім услаўлены Купалам „удзірванелыя курганы векавечныя“, жамчужыну беларускага будаўніцтва XII стагоддзя — Спаса-Ефрасінеўскі сабор у Полацку, цудоўны Нясвіжскі палац з XVI-XVIII стагоддзяў, легендарны Камень Бурачка ў Кушлянах на Гродзеншчыне, скромненькі помнік на магіле В. Дуніна-Марцінкевіча ў Тупальшчыне на Міншчыне, помнік нашаму слаўнаму земляку родам з вёскі Козлікі каля Заблудава — Герою Савецкага Саюза, Маршалу В. Д. Сакалоўскаму ў Гродне, жылыя камянічкі з Паставаў.

Адным з апошніх у альбоме змешчаны здымак калодзежа пад мудрагелістым дашком з гонтаў з Віцебшчыны. І ў ім — самым скромным фотаграме — хіба ж найбольш поўна выявіўся сэнс гэтага элегантнага выдання, пачарпнуўшага ўсяго адну кроплю з вечна жывой крыніцы мінулага беларускай зямлі.

„Пранікніцеся любоўю да маёй роднай Беларусі, людзі, — усклікае У. Караткевіч і з непахісным перакананнем сцвярджае: — Велічная і гордая, яна таго вартая“.

(мг)
Фота аўтара

*) „Памяць зямлі Беларускай“, 1979, цана 138 зл.

Помнік ахвярам Трасцянецкага лагера смерці. Архітэктар Л. Каджар. Вялікі Трасцянец, Мінскі раён.

Беларускія кнігі

У кнігарні імпартных выданняў у Беластоку можна набыць наступныя кнігі на беларускай мове:

Нашчадкі, 1979, стар. 352, цана 32 зл.

Кніга паэзіі, якую склалі творы аўтараў розных узростаў і прафесій, розных творчых манер і тэматычных зацікаўленняў.

Кляўко Г., Плуг, 1978, стар. 128, цана 10 зл.
Зборнік вершаў і паэм.

Лойка А., Лінія жыцця, 1978, стар. 112, цана 9 зл.
Томік вершаў і паэм.

Правасуд У., Любоў без узаемнасці, 1979, стар. 96, цана 5 зл.
Кніжка свежага гумару.

Мушынскі М. І., Беларускае савецкае літаратуразнаўства, 1979, стар. 96, цана 6 зл.
Кароткі, змястоўны агляд гісторыі беларускага літаратуразнаўства, падрыхтаваны і выдадзены ў сувязі з 50-годдзем Акадэміі навук БССР.

Ажагоўская Г., Хлопчык шыварат-навыварат, 1978, стар. 192, цана 8 зл.
Зборнік склалі дзве аповесці польскай пісьменніцы ў перакладзе на беларускую мову: „Хлопчык шыварат-навыварат“ і „Аднойчы, калі я хацеў быць высакародным“.

Сямёнава А., Гарачы след таленту, 1979, стар. 192, цана 8 зл.
Кніга крытычных эцюдаў пра творчасць сучасных беларускіх пісьменнікаў.

Кнігарня высылае кнігі за паштовым залічэннем. Запатрабаванні накіроўвайце па адрасу: „Dom Książki”, 15-089 Białystok, ul. Kilińskiego 10.

(мг)

Гмінныя навіны

ЯНЫ ВЫБРАЛІ СПЕЦЫЯЛІЗАЦЫЮ

У Нараўкаўскай гміне 10390 гектараў зямельных угоддзяў, у тым ліку 5390 га ворыўнай зямлі і 5000 га зялёных угоддзяў: сенажацяў і пасбішчаў. 80 працэнтаў тэрыторыі займаюць глебы V і VI класаў. Умовы для гаспадарання тут не найлепшыя. Жыта, авёс і бульба ў гэтай гміне найбольш папулярныя сельскагаспадарчыя расліны. Добра развіваецца гадоўля малочных кароў і ўбойнай рагатай жывёлы. З гэтай мэтай у 1979 годзе пабудавалі чатыры сельскагаспадарчыя будынкі і тры мадэрнізавалі. Пабудову новай хлеўні закончыў Уладзімір Барташэвіч са Скупава, абораў — Мікалай Каролька з Капітаншчыны і Юзэф Сватко са Смольнай і аўчарні — Станіслаў Харашэўскі з Парослага (ва ўсіх гэтых будынках разам звыш 300 месц). Мадэрнізавалі кароўнікі Мікалай Болбат з Новага Ляўкова і Рыгор Янюк са Скупава і свінарнік — Раман Пучынскі з Тарнопаля. У бягучым годзе сяляне пабудуюць чатыры інвентарскія будынкі на звыш 200 месц і чатыры мадэрнізуюць.

Сёлета жыхары Нараўкаўскай акругі намераны павялічыць свой статак на 163 каровы, 425 свіней і 246 авечак. Склалі яны заказы на пакупку 20 трактараў, 15 бульбакапалак і 8 электрадаілак. Хлебаробы намераны запарыць 246 тон бульбы, зрабіць 904 тоны квашанак і сабраць 693 тоны кукурузы. Шэсцьдзесят асоб запісалася на сельскагаспадарчыя курсы на атрыманне звання кваліфікаванага земляроба, якія арганізавалі ў Нараўцы і Старым Ляўкове.

У Нараўкаўскай гміне існуе 1470 індывідуальных гаспадарак. У іх 4245 штук быдла, у тым ліку 2600 малочных кароў і 2500 авечак. У мінулым годзе яны прадалі дзяржаве 351 тону жывой вагі ялоўніку і 267 тое свінней, 1535 тон бульбы і 3 мільёны 800 тысяч літраў малака (у гэтай дзялянцы быў гэта самы рэкордны год). Усіх сельскагаспадарчых пладоў прадалі на суму 52 млн. 671 тыс. злотых. Сяляне карыстаюцца 102 трактарамі, 45 элеватарнымі бульбакапалкамі, 34 касілкамі і 4 збожжавымі камбайнамі. Значная колькасць гэтых машын у гаспадароў-спецыялістаў.

Яшчэ тры гады таму назад не было ніводнай спецыялістычнай гаспадаркі. Цяпер ёсць іх 39, у тым ліку 30 жывёлаводчых. Гаспадараць яны на 347 гектарах сельскагаспадарчых угоддзяў.

Найлепшымі з добрых гаспадароў, якія пачалі спецыялізавацца ў жывёлаводстве і раслінаводстве і дабіліся ў гэтым найбольшых поспехаў, з'яўляюцца: Ян Сухадола з Тарнопаля, які ў мінулым годзе прадаў на пунктах скупкі ўсіх сельскагаспадарчых пладоў на суму 378 тысяч злотых, Станіслаў Харашэўскі з Парослага (ён прадаў на суму 355 тысяч злотых), Канстанцін Самасевіч са Скупава (313 тыс. зл.), Мікалай Пучынскі з Новага Ляўкова (285 тыс. зл.), Ян Семяняка з Міклашэва (263 тыс. зл.), Мікалай Болбат з Новага Ляўкова (236 тыс. зл.), Ян Янель з Тарнопаля (213 тыс. зл.), Канстанцін Самоцік з Лукі (212 тыс зл.), Раман Пучынскі з Тарнопаля (198 тыс. зл.), Альфонс Болтрык з Тарнопаля (197 тыс. зл.), Мікалай Харкевіч з Ляшукоў (194 тыс. злотых), Міхал Валкавыцкі з Заблотчыны (188 тыс. злотых).

Найлепшы гаспадар Ян Сухадола вядзе 17-гектаровую гаспадарку і спецыялізуецца ў гадоўлі малочнага і ўбойнага быдла. Станіслаў Харашэўскі вядзе 23-гектаровую гаспадарку і спецыялізуецца ў гадоўлі авечак (мае ён новую аўчарню на 200 месц). Канстанцін Самасевіч вядзе 6-гектаровую гаспадарку і спецыялізуецца ў свінагадоўлі. У гэтых найактыўнейшых гаспадароў найвышэйшая сельскагаспадарчая прадукцыя ў гміне і найбольшы прыбой грошай. Грошы яны прадназначаюць найчасцей на павышэнне жыццёвага ўзроўню. Маюць у сваіх хатах добрую мэблю, дарагія тэлевізары, моднае адзенне, машыны хатняга ўжытку.

Я. Целушэцкі

Толькі скнара і лянівы
Не выпісвае „Нівы“

Жонкі Ягайлы

Кароль Уладзіслаў Ягайла, славуты пераможац з-пад Грунвальда, меў даволі каляровую гісторыю жыцця. На яго тэму паўстала шмат легенд. Некаторыя з іх носяць знакі праўды, іншыя ж — гэта відавочна хлусня. А часам здаецца так, што проста немагчыма адзяліць праўду ад хлусні. Цяжкасці з гэтым маюць нават самыя сур'ёзныя, настойлівыя гісторыкі.

Сёння, абапіраючыся на гістарычныя пераказы, хацеў бы я расказаць чытачам „Нівы“ крыху аб жонках Ягайлы, якіх ён меў аж чатыры. Але нямнога Ягайла пакаштаваў слодычы сямейнага жыцця. Не меў шчасця да жанчын.

Каралева Ядвіга, з якой Ягайла ажаніўся ў сакавіку 1386 года, хаця ёй у той час было толькі 15 гадоў (Ягайлу жа аж 38) мела ўжо за сабой не адну любоўную прыгоду. Галоўным чынам з аўстрыйскім князем Вільгельмам, з якім, уласна кажучы, была заручана чатырохгадовай дзяўчынкай. Калі малапольскія паны пачалі дагаварвацца з Ягайлам, Вільгельм не вытрымаў і прыехаў у Кракаў да Ядвігі. Калі не хацелі яго да яе дапусціць, сустрэўся з ёй патаемна ў клаштары францішканаў. Паводле некаторых версій, спаў з ёю 15 начэй. Ядвіга нават хацела з ім уцячы. Перашкодзіў аднак у гэтым падскарбі каронны Дзімітр з Гарая. Ядвіга была Ягайлу непрыхільна як перад шлюбам, так і пасля шлюбу. Сам кароль, зрэшты, не спяшаўся празмерна да жонкі. Пастаянна падарожнічаў або паляваў. Маладая каралева, паводле чутак, будучы ўжо і замужам, сустракалася з Вільгельмам. Супроць Грыгорыя з Далевіц (даўнейшага прыяцеля Вільгельма), які аб працягваючайся любоўнай сувязі каралевы з былым нарачоным паінфармаваў Ягайлу, польскія паны ўзбудзілі справу. Перапужаны такім абаротам справы, Грыгорый сваіх закідаў на працэсе не падтрымаў. Мусіла аднак у гэтым штосьці быць, калі Ягайла праз некалькі гадоў надзяліў яму пасаду кракаўскага падкаморнага. Ядвіга памерла ў 1399 г., калі было ёй 28 гадоў.

Другая жонка Ягайлы, Анна, дачка графа цылейскага — Вільгельма, таксама не прынесла яму шчасця. Хаця была вельмі непрыгожая, лікам сваіх палюбоўнікаў куды перавысіла Ядвігу. Амурнічала з Якубам з Кабылян, Мікалаем Хшаноўскім, Янам Тэнчынскім, а быццам і з архіепіскапам гнезненскім — Мікалаем Куроўскім. Таму і не быў упэўнены Ягайла, ці дачка Ядвіга, якую Анна нарадзіла, была сапраўды яго. Зрэшты, Ядвіга неўзабаве памерла. Праўду кажучы, кароль не любіў сваёй другой жонкі. Ажаніўся з ёй толькі таму, каб умацаваць свае правы на польскую карону (Анна была ўнучкай Казіміра Вялікага). Дык і не быў у роспачы, калі Анна памерла (у 1416 г.).

Ягайлу было ўжо тады 68 гадоў і вельмі яго трывожыла тое, што не меў нашчадка. Пастанаўляе ізноў жаніцца. Гэтым разам бярэ мілую свайму сэрцу Альжбету Пілецкую, дачку сандомерскага ваяводы. Трэба аднак ведаць, што Альжбета была ўжо ўдавой па трэцім мужу. Было ёй больш сарака гадоў. Шлюб іх адбыўся ў маі 1417 г. у Саноку. На жаль, і трэцяя жонка не дае Ягайлу нашчадка. Памірае вясной 1420 г.

Кароль прабуе шчасця чацверты раз. У 1422 г. жэніцца з Сонькай (Софіяй), дачкой кіеўскага князя Андрэя. Яму ўжо 74 гады, і мала хто верыць, што ў такім узросце можна мець дзяцей. Аднак здарылася неверагоднае. Сонька дала Ягайлу двух сыноў (трэці памёр яшчэ дзіцём). У 1424 г. нарадзіла Уладзіслава (Варненчыка — караля польскага, а потым венгерскага, які загінуў пад Варнай у 1444 г.) і ў 1427 г. — Казіміра (Ягелончыка — караля польскага, які жыў аж да 1492 г.). Нягледзячы на тое, што Сонька, як і дзве першыя жонкі Ягайлы, мела сваіх палюбоўнікаў, амаль ніхто не ставіў пад сумненне бацькоўства караля. Сыны былі падобныя на бацьку з твару і па характару.

Ягайла памёр 1 чэрвеня 1434 г. ва ўзросце 86 гадоў.

П. Байко

МАЯ МАМА З КАЛАЎРОТАМ

Ольга Сідарук з вёскі Кузава каля Чаромхі. Прадзе воўну.

Фота Ул. Сідарука

Дарожныя партрэты. Прадаўшчыца Марыя Хлябіч з Бандароў (гміна Міхалова). Фота Я. Целушэцкага.

У адноўленых школах

У Міхалове вучні зборнай гміннай школы і ліцэя новы навучальны год 1980/81 прывіталі ў адноўленых класах. Усё аж блішчыць, ад сцен цяжка адарваць вочы. Класы пасвятлелі, з[illegible]біліся больш прасторнымі. Калідоры, гардэроб, а таксама кухня вітаюць уваходзячых свежасцю і гасціннасцю. Гэта заслуга саміх вучняў. Гэта яны яшчэ ў канцы мінулага школьнага года ўсё акуратна памалявалі. Калі б за ўсё прыйшлося заплаціць, дык спатрэбілася б 170 тысяч злотых, а так за фарбу заплацілі няцэлыя 15 тысяч злотых.

У Нараўкаўскай гміне адрамантавалі будынак сельскагаспадарчай школы ў Альхоўцы і ў семяноўскай школе пабудавалі новыя печы і памалявалі класныя залы. У прадшколлі ў Нараўцы адсвежылі кухонныя памяшканні.

Новы гардэроб пабудавалі ў зборнай гміннай школе ў **Кляшчэлях.** У ёй таксама прыгожа памалявалі сталовую. У прадшколлі паспяхова закончылі пабудову печаў і маляванне. Цяпер тут намнога прыемней і ўтульней. У Кляшчэлеўскай гміне ў Палічнай зроблен рамонт печаў.

Усе гэтыя школы добра падрыхтаваліся да прыняцця ў новым годзе ўсіх дзяцей у светлыя класы, упарадкаваныя і чыстыя. Прадметныя кабін[illegible] папоўніліся школьнымі дапаможнікамі. У іх шмат экспанатаў і табліц-train планшаў для вывучэння прыродазнаўства, геаграфіі, гісторыі, польскай і беларускай моваў. Усё гэта, несумненна, будзе спрыяць таму, што школы даб'юцца добрых вынікаў у бягучым школьным годзе як у навуцы, так і ў дысцыпліне.

(ця)

Гісторыя аднаго жыцця

(Працяг са стар. 1)

ла, а ніколі папярок. Паміраць буду і буду памятаць, бо ён узяў мяне за руку і так паказаў.

У каваля працаваў тры гады. Спачатку вучыўся, потым за грошы. Але майстар пазнаў цягу ды талент хлопца і сказаў, што за яго працу купіць яму ўсе кавальскія прылады. А пачалося з таго:

— Пакінуўшы працу ў столяра, — успамінае, — вырашыў пайсці падзарабіць. І касцюм мой адзіны знішчыўся, вядома, пры сталярні. Другой вопраткі не меў. Думаю, падзараблю і куплю. Дзе? Дык я ў гэтага каваля наняўся малаціць цэпам. І аднойчы я малачу, а ён раскручваў плуг. Але возьме ключом — а шруба круціцца. Знерваваўся, кінуў і пайшоў дахаты. Я тады падыйшоў да плуга, забіў зубіла паміж лямешам і вінкелем, узяў ключ і адкруціў. Усё палажыў і малачу. Ён прыйшоў, паўглядаўся...

Назаўтра хлопец прыйшоў з бацькам. Майстар сказаў, што бярэ яго да сябе.

— Што гэта была за радасць, — яшчэ сёння, успамінаючы, цешыцца Езік Мінкевіч.

Днямі і начамі праседжваў ён у варштаце. Знайшоў сябе. Кузня была яго цэлым жыццём. Усе ішлі на танцы, сядалі на прывулічных лаўках, адпачываючы пасля працавітага дня, а ў кузні М. Ланеўскага спявала пад ударам молатаў кавадла. Тут яго заставала і раніца.

Потым пачалася вайна. Каваль ужо моцна хварэў і неўзабаве памёр. Не здзейснілася абяцанне, не атрымаў Езік абяцаных кавальскіх прыладаў, хаця ўсе былі падрыхтаваныя. Дарам прапала яго праца. Жонка памершага і слухаць аб гэтым не хацела. Прапала, дык прапала. Маючы ў руках фах, усё зрабіў сам. Вайна... Прыйшлі немцы.

— Я падаў прашэнне на дазвол адкрыцця кузні. Дазволілі. Пачаў працаваць.

Умеласць Мінкевіча была вядомая на ўсю ваколіцу. То аднаму, то другому ляснічаму стрэльбу наладзіць. Чуткі дайшлі да партызан. Пачалі прыходзіць.

— А ў мяне тады ўсё было прымітыўнае. Праўда, меў кавадла і прылады, але не было памяшкання. Вынесу ўсё на поле, абстаўлю фанерай і гэтак працую. А іду спаць, дык зноў усё пахаваю.

Пачаткова партызаны прыходзілі ў разведку — хто, што за чалавек? Потым зачасцілі. Каваль быў ім неабходны. Тым больш, добры каваль і надзейны чалавек. І супрацоўніцтва Езіка Мінкевіча з савецкімі партызанамі працягвалася аж да вызвалення. Найчасцей прыносілі ладзіць зброю. То пісталеты, то аўтаматы, а некалькі разоў і кулямёт прыносілі. Больш-менш два разы ў тыдзень прыходзілі.

— А мне не было нічога, каб я не мог зрабіць. Адна радасць была, што ўмею, а другая — што партызанам, сваім.

Потым раздабыўся і ўдалося паставіць свой варштат. Не трэба было пераносіць, хаваць. Была, як на тыя часы, сапраўдная кузня. Варштат стаяў на хутары. Партызаны добра ведалі. І ім гэта адпавядала. Не тое, што ў вёсцы, што трэба скрывацца. Падыходзілі смела. І недалёка было. Атрад стаяў каля Жэдні, восем кіламетраў ад хутара.

— Нярaз і поўнасцю ружжо зрабіў. Раз цэлы затвор зрабіў, — гаворыць. — Рабіў ноччу. Завешу вокны, каб святло не прасочвалася, пастаўлю кавадла на зямлі, каб не было водгуку, карбітоўка гарыць — і раблю.

Але аднойчы адна жанчына падгледзела. На другі дзень рэвізія. Наехала іх поўны панадворак. Жандармерыя.

— Мы сядзелі ў хаце. Мо прысвятак быў. Хіба так, бо і дзяўчаты сядзелі і хлопцы. І прыехалі. Адразу ў кузню. А ў мяне там аўтамат. Якраз у куце стаяў, розным ломам прыкрыты. Не знайшлі.

БУГ У АГНІ

Аляксандра Лучка, жыхара вёскі Турна Малая, адшукалі мы на сенажаці, якая распасціраецца тут уздоўж шырокай надбужнай даліны. Разам са сваёй сям'ёй сушыў ён сена. Першы раз завітаў я да яго зімой гэтага года, і тады дзядзька Аляксандр расказаў мне шмат цікавага аб падзеях на Бугу ў чэрвені 1941 года. Добра ён памятаў Плаксея і Сейсава, ведаў палітрука Локцева, ды іншых салдат і афіцэраў, якіх над Бугам застала вайна.

Мы прывіталіся, і Аляксандр Лучко асабліва доўга ўзіраўся ў твар Пятру Плаксею. Штосьці яму ў вобліку гэтага рослага старэйшага мужчыны не зусім супадала з малюнкам, які астаўся ў яго памяці.

— Значыць, гэта вы будзеце Пятро Плаксей? — загаварыў ён урэшце, моцна патрасаючы рукой даўнейшага салдата.

— Так, гэта я, — адказаў наш госць з горада Перм.

— І вы той самы Плаксей, які тут быў кухарам? — упэўніўся яшчэ селянін.

— Так, той самы, — адказаў Плаксей.

— Змяніліся вы, моцна змяніліся, — заявіў Лучко.

— А ты то не змяніўся? — адазваўся старэнькі бацька Аляксандра Лучка, ...ксама даўнейшы воін Савецкай Арміі, які змагаўся з гітлераўскімі захопнікамі на многіх франтах II сусветнай вайны. — Якім ты быў сорак гадоў таму назад? — пытаў бацька свайго сына. — Ледзь 14-гадовым бязвусым малакасосам, а зараз... зараз мяне, свайго бацьку, з выгляду ўжо даганяеш... — засмяяўся дзядуля бяззубымі вуснамі.

А ўсё ж нейкае недавер'е мучыла сумленне дзядзькі Аляксандра і ён рашыў праэкзаменаваць даўнейшага воіна, які перад ім назваў сябе Пятром Плаксеем, нібы тым самым, які калісьці тут над Бугам варыў страву савецкім салдатам.

— А Сейсава вы ведалі? — запытаў хітравата селянін, а затым яшчэ для пэўнасці назваў некалькі іншых прозвішчаў байцоў і афіцэраў, якіх даўнейшы кухар, калі гэта сапраўды Пятро Плаксей, бясспрэчна павінен быў ведаць. Гэты экзамен, паводле ацэнкі селяніна, выпаў, відавочна, паспяхова, і мы накіраваліся ў лес, у якім хаваліся даўнейшыя доўгатэрміновыя жалезабетонныя абаронныя пункты, значыць доты, а дакладней — іх развалiны. Дзядзька Аляксандр аказаўся выдатным правадніком. Ледзь мы паспявалі прабірацца за ім праз гушчар лесу. Задыхаўшыся ад стомы, спыніліся мы на крутым узгорку, з якога адкрывалася для зроку ўся прыбужная даліна. За намі стаяў разбураны дот. Са схемы, састаўленай Іванам Шыбаковым, выніка-ла, што гэта быў дот **„Горны"**, якім камандаваў малодшы лейтэнант **Іван Ігнацьевіч Шаўлюкоў**. У адным са сваіх лістаў Шыбакоў мне напісаў:

„... 26 чэрвеня 1941 года людзі, якія яшчэ аставаліся ў жывых, былі перавездзены ў доты „Горны", „Холм" і „Чорны". Я пайшоў у дот „Горны", дзе знаходзіліся іншыя параненыя воіны. Там апекаваўся намі ваенны фельчар Панас Маліноўскі..."

Гавару я пра гэта свайм сябрам па экскурсіі ў доты, а дзядзька Аляксандр кажа нам, што сапраўды тут маглі знаходзіцца раненыя, бо ў гэтым доце ўжо пасля вайны было вельмі многа бабітых.

— Мы тут пасвілі кароў, дык бачылі, — расказвае ён. — Праўда, у дот баяліся залазіць, бо ніколі не было відома, на што чалавек наткнецца і смурод такі страшэнны адгэтуль ішоў, што гэтую точку даводзілася здалёк мінаць. Пасля, недзе ў ліпені або ў жніўні 1941 года, немцы прыгналі з Сямяціч яўрэяў і загадалі ім даставаць трупы з гэтых развалін. Недзе тут іх усіх разам закапалі...

Ён азіраецца па наваколлі, вачыма шукае месца, дзе калісьці знаходзілася брацкая магіла савецкіх воінаў. Аднак на маленькай лясной палянцы не знаходзім аніякага прызнаку, які дапамог бы ўстанавіць гэтае месца.

— А ці пасля вайны, калі астанкі загінуўшых савецкіх салдат перавозілі на могільнік у Мілейчыцах, ці тут таксама раскопвалі гэтыя магілы? — пытаю я ў селяніна.

— А дзе там! Хто б іх тут шукаў! То ж немцы не пакінулі аніякага следу. Трэба было б перарыць усё вакол доча, каб знайсці косці загінуўшых. Тут, у гэтай зямлі іх косці... — уздыхнуў селянін, і ўсім нам стала неяк цяжка на душы і кожны з нас пачаў болей уважна пераступаць з нагі на нагу, быццам баючыся, каб не растаптаць чагосьці асабліва важнага.

Доўгую хвіліну ўсе мы сталі моўчкі.

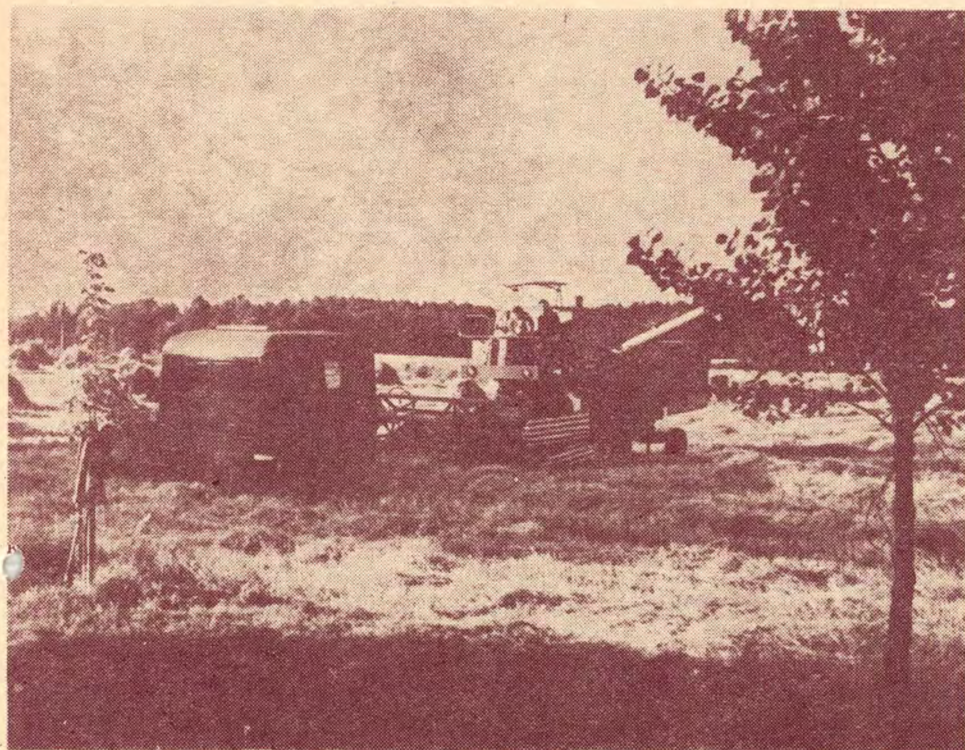
— А Курачкіна і Белавусава вы ведалі? — Аляксандр Лучко звярнуўся зноў да Пятра Плаксея.

— Ну, як жа ж! Відома, што ведаў я Курачкіна і Белавусава, — адказаў наш госць.

— Дзе яны былі? — не ўступаў селянін.

— Курачкін быў у доце „Горны", — цярпліва адказаў Пятро Плаксей, а Белавусаў... Белавусаў... не, я не ведаю, дзе ён быў і куды падзеўся.

(Працяг на стар. 6)

Ідзе жніво пад Заблудавам. Фота В. Рудчыка.

Абшукалі ўсё. Пазабіралі, што можна, прылады і салёнку мяса. Арыштавалі і яго. Пасадзілі тут на месцы, у Заблудаве. Страшылі, білі, усё допытваліся пра партызан.

— Але я цвёрда, не і не, ніякіх партызан не знаю і ніякага ружжа не ла-дзіў. Згіну, дык згіну, навошта іншых блытаць. А я быў цвёрды — забі, а на сваім буду стаяць. Ужо ведаў, што расстраляюць, і кажуць мне ісці коней чысціць. А што, мне два разы паміраць? І не пайшоў.

Мінкевіч быў прыгавораны да смерці. Ужо было відома, што загіне. Адночы жандармерыя выехала на аблаву. Застаўся адзін шульцман. Наведаць прыйшла маці, есці прынесла, і тады шульцман сказаў яму адкрыта, што час развітацца, бо заўтра-паслязаўтра яго расстраляюць.

— Але я маці нічога не гавару. Сядзімо, гутарым, быццам бы нічога, — успамінае.

Удалося перадаць ёй пісульку, што назаўтра, мабыць, расстраляюць і каб паспрабавалі пагаварыць з баронам.

— Барон Майтойфель быў добрым чалавекам. Для колькіх ён выратаваў жыццё! — хваліць. — Ён і з партызанамі ўтрымоўваў сувязь.

Назаўтра Езіка Мінкевіча выклікалі на чарговы допыт. Але гэта ўжо была фармальнасць. Вечарам пусцілі дамоў. Колькі радасці! Ноччу прыйшлі партызаны. Хацелі забраць у лес, але потым вырашылі, што тут будзе ён больш патрэбны. Пастанавілі пільнаваць. І гэтак было да вызвалення.

Пры бацьках Мінкевіч пражыў да 1953 года. У снежні ажаніўся. У той жа год пайшоў працаваць у мясцовы гмінны цэнтр сельскагаспадарчых машын. Там далі кавалачак кватэры. Прадпрыемства было занядбанае. Працавалася не па восем гадзін, а па дванаццаць, трынаццаць. Усё трэба было ставіць на ногі. Прапрацаваў там тры гады. У 1957 годзе перайшоў працаваць у Беласток, на цяперашні камбінат камунальнага будаўніцтва, дзе працуе па сёння. У тым жа годзе купілі супольна з жонкай Мар'яннай пляц у Заблудаве і паставілі невялічкую хатку. Урэшце на сваім.

Сёння ў Мінкевічаў два сыны. Старэйшы Мар'ян скончыў польскую філалогію, малодшы, Багдан, вучыцца ў механічным тэхнікуме. Неўзабаве стары домік апусцее. Яшчэ толькі закончаць у сярэдзіне — і далейшае жыццё паплыве ў прыгожай двухпавярховай мураванцы.

— Часам сяду, пагляджу на атрымання дыпломы прызнання, патрымаю ў руках узнагароды — і ўспомніцца маладосць, і добрая, і суровая. І, здаецца, каб нехта прыйшоў з тых партызан, селі б на парозе, як некалі, закурылі б ды ўспомнілі б. Не ведаю, дзе яны, што з імі...

Міхась Шаховіч
Фота аўтара

З надзеяй у далонях

У кутку залівайся гармонік.
І, паправіўшы гальштук тайком,
Ён прыйшоў, даў надзею ў далоні,
І ўсё стала лепшым кругом.
Ззеляненелі дзяўчаты ад злосці
І абцасы зірнулі мадней,
І ўважна ўтаропіліся хлопцы
На мяне і на красы мае.
І не трэба ўжо мне дыплома...
Аднаго сабой цэлай хачу:
Каб бясконца пілікаў гармонік,
А рука ўсё трымала руку.
Што, калі ўжо замоўкне гармонік
І ўстане за вокнамі дзень,
Ён адыдзе чужы, незнаёмы,
Хто дадому мяне правядзе?
І каму раскажу я аб клёне,
На які штодзень гальштук вяжу,
Каб да хлопца быў трохі падобны,
Да якога туліцца хачу.

Цётка Мальвіна

бэзкінка, -і, жан. — кофта, якую не ўкасвалі, а выпускалі паверх спадніцы. Тэкля то штодзень ходзіць у бэзкінці і ў бэзкінцы. А я собі кофту бэзкінкою пошыла. Маю тры бэзкінкі, той хватыт, а нашчо так многого бэзкінок.

кобылка, -і, жан. — частка гапліка (пяцелька). Прышлый кобылку, бо одорвалася. А шчо гаплік бэз кобылкі?

коник, -а, мужч. — другая частка гапліка (кручок). Муй сусыд учора згубыў коника і кобылку, як напыўся горылкі на рынку. Дурнэнькі, то ны той коник, шчо іздят. Захваты так коныком за кобылку і зашпыліш.

пуднізоўка, -і, жан. — ніжняя спадніца, часта пашытая з белага палатна. Пудтягны, а то пуднізоўка выглядае. Хто там пуднізоўку накладае, хіба шчо святом. Пэрэстань з пуднізоўкою, душно.

сачык, -а, мужч. — назва кофты. А я на осень пошыла собі тэплы сачык. Ны бачыла мого сачыка? А шчо я за твоїм сачыком ходжу?

тулка, -і, жан. — фартух, у якім носілі зелле, або з якога сеялі збожжа. Давай тулку, бо пуйду сіяты. Кажэш, у тулці зіля прынэсты? Тулкою многого ны наносыш.

(Дубічы Царкоўныя)

Якія мы людзі

Без чыстаты няма красаты

Мо і занадта разгарнулі мы тэму „Цалаваць ці не цалаваць", як піша Э. Шчасновіч. Мае ён таксама рацыю, што цалаванне існуе даўно (Іуда цалаваў Хрыста, якога пасля прадаў). Цалаванне — гэта яшчэ не ўсё. І той, што цалуе руку жанчыне з такім „запалам" і „культурай", часам можа быць звычайным гультаём, і ў кампаніі абсмяе, абрэша гэту жанчыну. Кар'еристы і бюракраты вельмі ліпнуць да жаночых рук. Гэта я ўжо добра прыкмеціў.

Адным словам, цалаванне рукі не вельмі важная справа. Вось важнейшая справа ў нас, як адзначае Э. Шчасновіч, з'яўляецца неахайнасць некаторых жанчын. Як прыемна, калі жанчына чыстая. Я, як пісьманосец, многа па гэту тэму магу сказаць, бо штодзённа хаджу па хатах.

Калі жонка чыстая, дык і муж будзе такі (мусіць быць!), і ў хаце прыбрана, чыста і культурна. І сёння пераважна так і бывае. Але бывае таксама інакш. Прынясу нейкую важную паперу. Адрасат мусіць пасведчыць, што атрымаў яе. А дзе палажыць? На стале рынак, ад тыдня ніхто яго не чысціў, не прыбраў. Мухі, аб'еўшыся, цяжка лётаюць. Гаспадыня пры мне пачала прыбіраць: усё, што на стале, змятае на падлогу (не ў вядро). Не хацеў бы я мець такую жонку, няхай бы яна была найпрыгажэйшая.

Часта з вёсак прыношу засаленыя дакументы (не кожны раз прыкмеціш, што стол у селяніна мокры ад тлушчу), часам агледзішся позна. Сварюся з такімі гаспадарамі. Тлумачацца тым, што з-за работы няма калі стала прыбраць (не гаворачы ўжо аб хаце). Можа так быць? Глупства! Калі жанчына чыстая, дык каб гэтай работы было не ведаю колькі, у хаце будзе чыста. А як чыста, дык лягчэй дыхаць. Для прыкладу, мой сябар з Тафілаўца, Міхась Галка і яго жонка Галіна. У іх вялікая гаспадарка. Работы, як кажуць, па самую шыю. Аднак у іх хаце вельмі чыста, прыгожа, светла, што мала дзе ў горадзе так бывае. На панадворку таксама вялікі парадак, чысціня, усё аж зіхаціць. Гэта дзякуючы жаночым рукам, чысціні, парадку Галіны. Таксама намаганні Міхася вялікія.

Гэта адзін прыклад, ёсць іх больш, але ці ж будзем усе пералічваць! Калі быў я яшчэ кавалерам, аднойчы цалаваўся з дзяўчынай, з рота якой смярдзела, як са с... Дык мне ўсяго адхацелася, нават „вялікае каханне" недзе прапала. Дзяўчына, відаць, ад нараджэння не чысціла зубоў. А на від была прыгожанькай. Во як!

У маіх бацькоў ёсць стары ручнік (царскіх часоў), дзе вышыта прыгожымі рускімі літарамі: „Чистота лучше, чем красота". Вось, бачыце, і тады дбалі аб чысціні і гігіене. Мая бабуля Агата (не помню яе, памерла ў 1946 годзе), гаворачь, вельмі дбала аб чысціні. У яе нават пылінкі не магло быць на стале і ў хаце. І таму такі ручнік сама вышыла (ці нехта іншы на яе просьбу?).

Мо нехта падумае: пісаць пра чысціню то я пішу, але як у мяне ў хаце? Як мая жонка Аня дбае пра чысціню? Запрашаю ўсіх да сябе, убачыце.

М. Панфілюк

...асада **Крынкі** існавала ўжо ў XV стагоддзі, а ў 1569 годзе атрымала ад Зыгмунта Аўгуста магдэбургскае права, якое адабралі ў 1797 годзе пасля падзелу Польшчы. У 1434 годзе кароль Ягайла супольна з вялікім князем літоўскім Зыгмунтам Кейстутовічам адналі тут унію Польшчы з Літвою. У ваколіцах былі велізарныя лясы, куды прыязджаў на паляванне Станіслаў Аўгуст. Пажар у 1886 годзе знішчыў усё мястэчка. Першая мануфактура паўстала ў 1840 годзе. У канцы XIX стагоддзя пачынае развівацца гарбарская прамысловасць.

Вёска (да 1950 года — горад) над рачулкай Крынкай. У 1978 годзе налічвала 3000 жыхароў, а цяпер 2729. Цэнтр гарбарскай прамысловасці. Цяпер у Крынкаўскай гміне пражывае 4672 асобы, у тым ліку 1852 мужчыны і 2820 жанчын.

Працуюць тут зараз ПГР, агародніннапчалярская спулдзельня, прадпрыемствы гарбарскае і скуранай прамысловасці.

Дарагое Сэрцайка, я замужняя. У нас ёсць двухгадовы сынок. Спачатку жылі мы ў маіх бацькоў і мама мне пільнавала малога, а я адразу пасля мацярынскага водпуску пайшла на работу. Мама і абеды нават варыла, памагаў ёй тата, бо ён рэнтыст, так што мы абое з мужам прыходзілі на ўсё гатовае. Адно толькі было нядобра, што малая кватэра, цесна. І вось мы атрымалі кватэру. Мама абяцала, што малога будзе нам пільнаваць надалей. Але не выйшла. Неўзабаве яна моцна захварэла, трэба было ісці на аперацыю. Тады я вымушана была ўзяць бясплатны водпуск. Муж мой добра зарабляе, ды і бацькі памагаюць, так што ўмовы ў нас нядрэнныя. На мужа таксама наракаць не магу, ён мне і ў дамашніх работах памагае, але вось што мне не падабаецца. Калі я асталася дома, ён мне часта звяртае ўвагу, што я стала неахайнай, не дбаю пра сябе. Я і праўда, калі хадзіла на работу, была заўсёды задбанай. І прычоска, і вопратка чысценькая і модная. Але цяпер, у хаце, пры дзіцяці ды гаршках я пра гэта не дбаю. Каму гэта патрэбна? Падрасце дзіця, пайду на работу, дык ізноў за сябе вазьмуся. І мужавы заўвагі мне нервуюць, бывае, што праз гэта мы і пасварымся. Бо ён хацеў бы, каб я была цяпер такой, як калісьці. Скажы, Сэрцайка, ці мае гэта сэнс?

Аня з Гайнаўшчыны

Аня! Не магу я згадзіцца з табой. Па-твойму, дбаць трэба пра сябе толькі на паказ, для людзей, а ўжо дома, пры гаршках можна і абы-як. А гэта вялікая памылка. Яна можа адмоўна адбіцца на сямейным жыцці, а нават давесці і да распаду яго. Якому ж мужу будзе такая жонка падабацца? Ён жаніўся з задбанай, чысценькай дзяўчынай, а тут як бы хто падмяніў яе на нейкую неахайную. Я разумею, што пры малым дзіцяці часу замнога няма, але дбаць пра сябе неабходна.

Сэрцайка
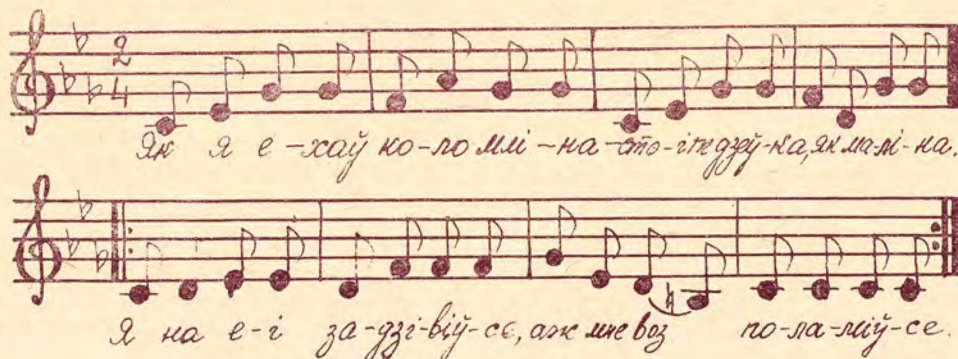
Кансультацыя юрыста

ПЫТАННЕ: О. і Р. пражывалі ў кааператыўнай кватэры, якую яны атрымалі пасля шлюбу. Паміж імі ўзніклі непаразуменні. О. пачаў прыдзіраецца да жонкі і ствараў немагчымыя для супольнага жыцця ўмовы. Р. забрала дзіця і пайшла жыць да бацькоў, а ў суд накіравала справу, патрабуючы звароту пакою, які займала ў супольнай кватэры. Муж у гэтым жа часе падаў на развод, патрабуючы адначасова, каб суд кватэру прызнаў яму, бо кааператыўны пай унесены выключна з яго даходаў. Ці ў выпадку разводу суд можа прызнаць кватэру не мужу, а жонцы? Што будзе, калі рашэнне суда ў справе, унесенай жонкай, будзе розніцца ад рашэння ў справе разводу?

АДКАЗ: Суд, які разглядае справу аб звароце пакою, павінен перадаць яе суду, які вядзе справу аб разводзе. У гэтым выпадку суд, які разглядае справу аб разводзе, не чакаючы заканчэння справы, выдае часовае распараджэнне, якім можа загадаць, каб жонка вярнулася ў свой пакой. Калі суд адмоўна вырашыць справу разводу, гэта распараджэнне астанецца важным. Калі ж суд дасць развод, то адначасова вырашыць справу карыстання кватэрай. Дзелячы супольную ўласнасць паміж мужам і жонкай, суд не бярэ пад увагу, пры прызнанні аднаму з іх, хто фактычна ўплаціў пай. Першыночна будзе мець той, каму суд даверыць апеку над дзіцём, а апека гэта, як правіла, даверыцца маці. Калі б пай быў уплачаны з асабістай маёмасці мужа, а гэтакай маёмасцю не з'яўляюцца яго заробкі пасля шлюбу, то жонка пасля прызнання ёй кватэры мусіла б вярнуць яму пай.

Фальклор

Жартоўная

Як я ехаў коло мліна —
стоіт дзеўка, як каліна.
Я на еі задзівіўсе,
аж мне воз поламіўсе.
Я на еі задзівіўсе,
аж мне воз поламіўсе.

Не шкода мне того воза,
жэ б дзеўчына была гожа,
а то брыдка і погана
і мне воза поламала.
А то брыдка і погана
і мне воза поламала.

Ад Раісы Чэрнякевіч, 1896 г. нараджэння, вёска Макаўка гм. Нарва, запісаў 11 чэрвеня 1980 г. М. Гайдук, мелодыю расшыфравaў Я. Бондар.

(Працяг са стар. 5)

— Яны абодва забітыя каля вёскі Слохі, — аўтарытэтна паінфармаваў Аляксандр Лучко. — Ішлі ў вёску за вадой, бо мелі пры сабе вёдры. Калі немцы сталі наступаць на Слохі і паліць гэтую вёску, яны схаваліся пад мосцікам. Ну і там іх... Праўда, я асабіста гэтага не бачыў, але наш сусед, Аляксандр Панасюк расказваў нам пра гэта, бо яго немцы злавілі і загналі туды, каб тут жа ў рове закапаў гэтых байцоў. Мы іх добра ведалі. Курачкін быў вельмі вясёлым хлопцам. На вечарынках розныя фокусы дзяўчатам паказваў, а Белавусаў часта прыходзіў да нас рэзаць сечку для сваіх салдацкіх коней. Недалёка ад гэтага мосціка ляжалі таксама, гаварыў нам Панасюк, два забітыя немцы. Значыць, гэты Курачкін і Белавусаў дорага прадалі сваё жыццё. Там і да сённяшняга спачываюць іх косці, — закончыў свой расказ дзядзька Аляксандр, і мы накіраваліся ў суседні дот, які на плане абазначаны кодавай клічкай **„Холм"**. Тут нас дагнаў яшчэ адзін мясцовы жыхар, Іван Васілюк з вёскі Слохі.

— Пачуў я, — кажа ён, — што хтосьці ходзіць па дотах, і мне захацелася ўбачыць яшчэ раз хаця аднаго жывога салдата сярод тых, якія тут ваявалі. Я памятаю гэты час. Разам з Алеськам, — ён паказаў на Аляксандра Лучка, — мы тут кароў тады пасвілі...

Ён сардэчна прывітаўся з Пятром Плаксеем.

— Вы ў Антошкі Чырынды хіба сталі на кватэры, праўда? — Уважна прыглядзеўшыся госцю, запытаў ён.

— Так, стаяў, — пацвердзіў Пятро Плаксей. — Толькі Антошка не любіў, калі я называў яго Антошкай.

— Значыць, вы — Плаксей! Кухар! — усклікнуў Іван Васілюк і зноў кінуўся ў абдымкі Плаксею.

Я пакінуў іх і палез у развaліны дота „Холм". З успамінаў Івана Шыбакова вынікае, што менавіта тут, у доце „Холм", у час баёў знаходзіўся ротны палітрук Васіль Локцеў.

— Гэты дот, — кажуць нам сяляне, — немцы ўзялі ўжо апошнім. Яшчэ ў нядзелю зранку, значыць пасля сямі дзён баёў, ён не здаваўся. Недзе ў 10 гадзін раніцы немцы яшчэ атакавалі яго апошні раз.

— Вунь за гэтай сцяной, — паказаў Аляксандр Лучко, — знаходзілася многа пабітых. Ногі, галовы паабрываныя...

— А што з палітруком Локцевым? — запытаў я.

— Яго немцы расстралялі, — заявіў Пятро Плаксей. — Яго і яшчэ аднаго малодшага палітрука з 16 батальёна. Я гэта бачыў.

— А я ведаю, дзе яго пахавалі, — сказаў Аляксандр Лучко. — Хадзіце, я пакажу.

І мы пайшлі за ім. Найперш натрапілі на дот „Чорны"... Але гэта ўжо асобная гісторыя...

Віктар Рудчык

— Тут, дзе растуць гэтыя кветкі, — кажа Пятро Плаксей, — расстралялі палітрука Локцева.

Куток практычных ведаў

Валошская капуста паніраваная

На невялікую галоўку валошскай капусты бярэм два яечкі, лыжку мукі, цёртую булку, крыху солі, мускатнага арэха і тлушчу.

Ачышчаную капусту з выразаным качаном палажыць у вялікую колькасць вады і крыху падварыць. Пасля гэтага капусту парэзаць на 8 частак і крыху прыцiснуць іх на дошчачцы. З абодвух бакоў пасыпаць соллю, а таксама прыправай „Яжынка" і сцертым мускатным арэхам, памачаць у муку. Пасля гэтага кожны кавалак памачаць у збітае яйцо, а пасля ў сцертую булку. Так падрыхтаваныя кавалкі капусты класці на разагрэты на патэльні тлушч (найсмачней на масле) і смажыць з абодвух бакоў. Падаваць з булкай ці з бульбай.

Чырвоная капуста з віном

На невялікую галоўку чырвонай капусты ўзяць 2–3 гваздзікі, 10 дэкаў капчонага бачку, лыжку мукі, соль, цукар, лімонную кіслату, паўшклянкі чырвонага віна.

Дробна нашаткаваную капусту зварыць у невялікай колькасці вады, дадаючы гваздзіку. Калі капуста будзе мяккая, дадаць соль, цукар, лімонную кіслату па смаку. Нарэзаны бачок падсмажыць, змяшаць з мукой, дадаць у капусту, а крыху пазней дадаць віно і закіпяціць. Вельмі смачная такая капуста разам са смажанай качкай ці гускай.

Капуста з порамі ў малочным соусе

На паўталоўкі валошскай капусты трэба ўзяць дзве поры, лыжку тлушчу, лыжку мукі, шклянку малака, паўлыжачкі прыправы „Яжынка", соль, зеляніну.

Капусту (цэлую) падварыць у даволі вялікай колькасці вады, выняць і нарэзаць косткай. Нарэзаныя поры падсмажыць на тлушчы. З застаўшагася тлушчу зрабіць светлую засмажку, развесці яе малаком. Палажыць у соус парэзаную капусту, падсмажаныя поры і заправіць усё прыправай „Яжынка", пасаліць, закіпяціць. У соус можна дадаць таксама некалькі лыжак смятаны, сцерты на тарцы кіслы яблык.

Гаспадыня

На Пятра і Паўла Колі з Міхалова прыснілася, што яго пчолы вылецелі з вулляў і роямі пасядалі на грушах і яблынях. Дык заехаў ён на пасеку і сапраўды ўбачыў, што адзін рой пакінуў вулей ды абсеў яблыню. Злавіў яго... мне гаворыць, што сон спраўдзіўся, ці так, дарагі Астроне?

Цяпер займу табе, Астроне, крыху часу сваімі снамі.

1. Сніцца мне, што недзе ў незнаёмым месцы „злавіў" мяне мароз 80°. Хадзіў я па скрыпучым снезе і разаграваўся. Снег быў белы — чысты, а мне было холадна, але нядоўга.

2. Сёння снілася мне, што нейкія працаўнікі міліцыі папрасілі мяне на піва. Яны ішлі ў сталовую адзін за другім у зімовай, рабочай вопратцы, а я далёка за імі (мне не хацелася ісці). У сталовай я, як ніколі, за адным замахам, значыць „вінтом", уліў у сябе бутэльку піва.

Даражэнькі наш Астроне, не пашкадуй часу, адкажы на сны, а то я спаць не буду, калі не даведаюся, што гэта за піва я піў.

Мы цябе, Астроне, таксама ў абідзе не пакінем, апляткуем, што аж га!

Васіль Петручук

з Гайнаўшчыны або Бельшчыны

Коля з Міхалова шмат думаў пра сваіх пчол, непакоіўся і добра ведаў іх павадкі.

А ты, **Васіль**, не ведаеш, дзе нарадзіўся?! Твой першы сон прадвяшчае табе нейкі прыбытак (снег белы, чысты), які аднак не прынясе табе вялікай радасці (быў 80-градусны мароз і табе было холадна).

Твой другі сон сведчыць аб тым, што будзеш мець нейкія клопаты з правам, да чаго давядуць цябе твае неразумныя сябры. Вось якое ты піў піва!

Астрон

P.S. Васіль, што датычыць тваёй апошняй пагрозы, магу сказаць адно: шкада, што я не кіназорка. Во дзе радасць была б! Бо кіназоркі вельмі любяць шум вакол сваёй асобы і часта выклікаюць скандалы праднамерана. Галоўнае, каб аб іх гаварылі! Дык пляткуй сабе на здароўе: прынамсі буду ведаць, што я яшчэ жыву.

ТРЫБУНА чытачоў

ЗАСЛУЖАНЫЯ НАРАЎСКАЙ ГМІНЫ

Па ініцыятыве гміннага камітэта ПАРП у Нарве была адкрыта кніга заслужаных Нараўскай гміны. Першых заслужаных упісалі ў гэтую кнігу 20 ліпеня на ўрачыстай сесіі, прысвечанай Святу Адраджэння. А былі гэта такія людзі: Грынявіцкі Піліп — шматгадовы настаўнік і грамадскі дзеяч сельскіх кааператываў; Галіцкая Лідзія — шматгадовы працаўнік радаў нарадовых, цяпер на пенсіі; Вярбіцкі Пётр — партыйны і грамадскі дзеяч, актыўны працаўнік ГС, раней шматгадовы працаўнік радаў нарадовых; Раманскі Даніла — ветэрынар, заслужаны ў развіцці спорту ў гміне; Якубоўскі Ян — пенсіянер, заснавальнік і шматгадовы працаўнік гміннай спулдзельні ў Нарве, актыўны дзеяч спулдзельчага банку і гуртка пенсіянераў; Міхалюк Канстанцін — пенсіянер ва ўзросце 82 г., шматгадовы працаўнік радаў нарадовых, працаваў у гміне ад 1919 г., дзеяч спулдзельчага банка, наглядальнік надвор'я і вады на рацэ Нарве ад 1948 года; Сцепанюк Анастасія — шматгадовы старшыня гуртка вясковых гаспадынь у Трасцянцы, актыўны дзеяч спулдзельчага банка і ТППР; Петручук Мікалай — перадавы гаспадар, спецыяліст, актыўны партыйны дзеяч, шматгадовы радны; Казырскі Баляслаў — дырэктар нараўскага ПОМу, старшыня гміннага камітэта Фронту адзінства народу, чалавек вядомы ў гміне сваімі ініцыятывамі, Астапкевіч Цімох — пенсіянер, даўней прэзас гміннага камітэта ЗБоВіД, чалавек з доўгай і цяжкай ваеннай дарогай; Макарэвіч Пётр, працаўнік ВЗГР, кіраўнік гэтага прадпрыемства ў вёсцы Крывец.

Усе ўпісаныя ў „Залатую кнігу заслужаных" атрымалі памятныя дыпломы. Гаспадары Данілюк Мікалай з Крыўца і Сахарчук Юльян з Радзькоў атрымалі сярэбраныя значкі „Заслужаны для Беласточчыны".

На заканчэнне ўрачыстасці выступіла вакальная дзявочая група „Каласкі" з задушэўнымі песнямі. Найбольш спадабаліся слухачам частушкі ў выкананні Любы Гаўрылюк.

Рута

І ЗНОЎ КАНЦЭРТ

У апошні час Чаромху пачалі наведваць вядомыя вакальна-інструментальныя калектывы нават з удзелам зарубежных артыстаў. У канцы ліпеня чыгуначнікі пабывалі на адным цікавым канцэрце з удзелам вядомага польскага эстраднага спевака Бернарда Ладыша і папулярнай Стэні Казлоўскай. Канцэрт называўся „Ліпеньская балада", а арганізавалі яго, як заўсёды, рады прафсаюзаў чыгуначнікаў з кіраўніцтвам дома культуры „Калеяж".

(ус)

ЧЫН

Васемнаццатага мая
Добрая пагода,
Хто гатовы быў да чыну,
Бег да самахода.

Самаходам завязлі
Аж пад самы Леўшы,
За работу хто схапіўся,
Быў на чыне першы.

З усіх вёсак былі людзі,
Шчыра працавалі,
Як прыехала начальства
Міла прывіталі.

Прэзэсова з Міхалова
Пра людзей задбала
І на чын усім людзям есці
Прывезці казала.

І так чын у нашай гміне
Спраўна прабягаў,
То заслуга начальніка —
Добра арганізаваў.

Так прайшла нядзеля
І прайшоў дзень чыну.
Наша гміна працавіта
На усю краіну!

Люба Саковіч,
Юшкаў Груд

СВЕТ НЕ БЕЗ ДОБРЫХ ЛЮДЗЕЙ

Э. Вайсковіч у сваім артыкуле „Грамадскія" („Якія мы людзі"), нумар 30 „Нівы", не без рацыі піша, што ёсць погляд, што калі рамеснік, дык і апошнюю скуру здзярэ. Але тут дае прыклад, што ў Гайнаўцы ёсць і рамеснікі, якія за працу і грошы не бяруць, калі даведаюцца, што іх праца ідзе на грамадскія справы.

Я поўнасцю згаджаюся з карэспандэнтам Э. Вайсковічам, бо і на маёй тэрыторыі ёсць такія сумленныя кавалі-рамеснікі, якія за працу мала бяруць, а часта і нічога. Як першы прыклад, падам Семенюкову з Дубіч Царкоўных. Колькі яны мне рабілі дробных рэчаў, ды і грашы не захацелі ўзяць ды не толькі ад мяне, ад многіх іншых таксама. Такімі з'яўляюцца і стары каваль Сымон Корх, і Веслаў Гамдзык (наймалодшы, а які здольны!). З Тафілаўцаў падам прыклад каваля Міхася Рыбака, аб якім пісала „Ніва", Яна Карча. Яны ніколі не адмовяць у дапамозе. А робяць, як кажуць, „на медаль".

Аднак ёсць рамеснікі і дрэнныя, махляры. І нельга аб гэтым маўчаць. Калісьці мне адзін рамеснік наладзіў матацыкл, узяў 600 злотых, а тым матацыклам пасля рамонту я нават да свайёй хаты не даехаў. Ведаю іншага рамесніка, які бярэ вельмі дорага, ды яшчэ брыдкімі словамі лаецца. Такіх трэба сцерагчыся.

М. Панфілюк

КУРС

У вёсцы Навакорніна Гайнаўскай гміны праходзіць трактарны курс. Заняткі вядуць І. Аўласюк і І. Мацкевіч. Права весці трактар здабывае на курсе 34 асобы з вёскі Навакорнін і ваколіц. Трактар цяпер на гаспадарцы адыгрывае важную ролю, так як і ўсе іншыя машыны. Таму кожны гаспадар павінен умець сам ездзіць і карыстацца ўсімі машынамі.

П. Галёнка

ХУЛІГАНСТВА

У апошні час у Гельску паявіліся неадказныя людзі, якія нішчаць лаўкі ў мясцовым парку, вываручаюць кошыкі на смецце, а нават ламаюць інфармацыйныя дошкі. Здараецца, што нішчаць яны і выставачныя вітрыны ў крамах. З гэтым хуліганствам трэба пакончыць. З дапамогай міліцыі павінны прыйсці грамадскія арганізацыі і жыхары горада.

Іван Кірызюк

КАБ БОЛЬШ ТАКІХ

Мала ёсць такіх пісьманосцаў, як М. Панфілюк з Дубіч Царкоўных. Ён і сярод карэспандэнтаў „Нівы" на першым месцы, і ў распаўсюджванні „Нівы" першы. Вось каб такіх больш! Тады нашае беларускае слова дайшло б да кожнага беларуса. Шкада, што такіх мала. А Мікалаю брава!

Я ведаю, яму не страшная поўная сумка газет. Ён гэтым ганарыцца! А ёсць пісьманосцы, што хочуць як найменш газет выпісваць, тады шах-мах праехаў і вольны. А зарплата і так будзе. Ды такім людзям і сонца пячэ, і дождж за шыю цячэ, а яго сёлета, слава Богу, не бракуе. Але Мікалай Панфілюк працу сваю кахае. Ганарыцца, што мае столькі падпісчыкаў „Нівы".

Будзь далей сейбітам роднага слова!

Г. Мароз

АХ, ШТО ТО БЫЎ ЗА ШЛЮБ...

У ліпеньскую нядзелю ў Белавежы адбыўся шлюб Яўгеній Іванюк, лекара-хірурга з гайнаўскага ЗОЗу, з Міхалам Байко — намеснікам старшыні гуртка БГКТ у Гайнаўцы, вядомым у нашым асяроддзі энтузіястам і прапагандыстам беларускай матэрыяльнай культуры. Нічога тады дзіўнага, што сярод вясельных гасцей можна было сустрэць шмат дзеячоў і сімпатыкаў БГКТ з цэлай Польшчы. За вясельным сталом сядзела аж 140 чалавек. Уся бяседа адбывалася ў найбольшым з белавежскіх рэстаранаў — у „Зуброўцы". Гэтак вялікага вяселля ніхто ў мястэчку яшчэ не бачыў.

Маладой пары жадаем многа шчасця на новай дарозе жыцця.

Тэкст і фота
Пётр Байко

Маладая пара пасля моманту складання кветак ля помніка загінуўшым ад гітлераўскіх захопнікаў.

У. Г. Вельмі добра і вельмі цікава пішаце вы пра розныя даўнія справы. Шкада, аднак, што хочаце выступаць толькі пад ініцыяламі, а не падпісваццца поўным імем і прозвішчам.

Мікалай Варанецкі. Вашы вершы будзем друкаваць у „Парнасіку". Некаторыя вельмі цікавыя.

К. Чабатар, Аўстралія: Падаем спосаб, якім можна выпісваць „Ніву" ў вас на месцы, у Аўстраліі. Адказ датычыць усіх замежных капіталістычных краін. Цана „Нівы" ў Аўстраліі авіяцыйнай поштай — 14,30 аўстралійскіх долараў. Выпіска — пасрэдніцтвам мясцовага дэвізовага банку, на конта: Bank Handlowy SA w Warszawie, konto: 201061-710-1310, а таксама: перасылаючы чэк заказным пісьмом непасрэдна на адрас: RSW „Prasa-Książka-Ruch", CKPiW ul. Towarowa 28 00-958 Warszawa skr. poczt. 12.

Як у першым, так і ў другім выпадку трэба абавязкова напісаць, які часопіс выпісваеце, у даным выпадку „Ніва".

Андрэй Драўноўскі, Багдад, Ірак. Я даўно з'яўляюся чытачом вашай газеты. Чытаю яе пры кожнай нагодзе. Ужо чатыры гады як я студэнт аддзялення арабскай мовы Багдадскага універсітэта ў Іраку. У краіне свей бываю не так ужо і часта. У апошні час я быў у Польшчы на пераломе лютага і сакавіка і будучы ў Цеханоўцы (мае бацькі жывуць на вёсцы непадалёку ад гэтай цікавай мясцовасці), купіў у кіёску 9 нумар „Нівы" з 2 сакавіка 1980 г. На старонцы трэцяй, якая называецца „Белавежа", я знайшоў фантастычны верш пані Ірэны Баравік разам з інфармацыяй аб выданні яе першага томіка вершаў „Супраць ветру" пад рэдакцыяй Мікалая Гайдука. Калі магу пазволіць сабе на ацэнку гэтага верша (і яго аўтара), то сцвярджаю, што гэта рэдкая з'ява, якой дана было праявіцца на старонках газеты, што выдаецца ў Польшчы. На мой погляд, праблема сэнсу чалавечага жыцця і акружаючага нас свету, так як гэта паказала пані Ірэна, належыць да вельмі цікавых. Адгэтуль і мая шчырая і гарачая просьба дапамагчы мне здабыць непасрэдны кантакт з паняй Ірэнай ды і з іншымі беларускімі паэтамі ў Польшчы.

Ад рэд. Выконваем вашу просьбу. Высылаем зборнік Ірэны Баравік і літаратурны альманах „Белавежа", з якога пазнаёміцеся з вельмі многімі беларускімі паэтамі, празаікамі і мастакамі. Да кожнага з іх можаце напісаць на наш рэдакцыйны адрас з просьбай перадаць.

МАЛАДЫ ГАСПАДАР

Многія карэспандэнты пішуць аб маладых, што ўцякаюць з вёскі ў горад, а я хачу напісаць наадварот — як з горада прыходзяць маладыя гаспадары на вёску. Такім гаспадаром з'яўляецца Іван Мароз з Дубіч Асочных. Пасля заканчэння сярэдняй школы ён паехаў працаваць на Шлёнск. Працаваў там многа гадоў. За добрую працу быў высланы папрацаваць у суседнюю краіну. Там працаваў два гады. Калі вярнуўся ў Польшчу, рашыў паехаць на бацькоўскую гаспадарку. Ну, і ўжо відаць у яго гаспадарцы прагрэс. Неўзабаве пасля прыезду дамоў купіў камбайн „Вістуля", трактар, дастаўчны самаход „Жук", уладзіў варштат з кузняй.

Іван Мароз гаспадарыць са сваёй маці Марыяй. Многія ў нас гавораць, што Мароз гэта вельмі здольны майстар, ды і відаць гэта. Машыну, калі сапсуецца якая, сам наладзіць. Сваю гаспадарку наладжвае па сваёй думцы і таму лягчэй і выдайней яму працуецца. На панадворку ў яго будуецца абора, ды на гэтым ён не хоча перастаць. Гэты гаспадар няхай паслужыць прыкладам усім тым, якія пруцца ў горад.

П. Галёнка

У АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

Да публікацыі: „ТАК БЫЦЬ НЕ ПАВІННА", „Ніва" № 28 (1272) ад 13.07.80 г.

Адказвае: DYREKCJA REJONOWA KOLEI PAŃSTWOWYCH W BIAŁYMSTOKU.

Z uwagi na to, że w notatce prasowej nie podano, którego dnia podróżny jechał pociągiem relacji Białystok — Siedlce, odjeżdżającym z Białegostoku o godz. 15 min. 34, nie dokonano postępowania wyjaśniającego celem ewentualnego ustalenia winnego pracownika, który zaniedbał obowiązku powiadomienia komisariatu MO, że na ławce peronowej w Bielsku Podlaskim leży pijany.

Wyjaśniamy, że wszystkie podległe jednostki służbowe zobowiązano do sprawowania nadzoru, by nie dopuścić do wybryków chuligańskich na stacjach i w razie potrzeby wzywać pomocy Milicji Obywatelskiej. Być może, że w poruszonej sprawie stacja Bielsk Podlaski zwracała się o pomoc do MO.

Odnośnie poruszonej sprawy picia alkoholu w pociągach, obowiązuje taki zakaz i drużyny konduktorskie zwracają na to uwagę, a nawet w stosunku do opornych były przypadki karania mandatami. Biorąc jednak pod uwagę braki kadrowe i fakt, że częstokroć cały skład pociągu obsługiwany jest tylko przez jedną konduktorkę, trudno jest dopilnować, czy ktoś z podróżnych nie pije alkoholu w przedziale.

Pociąg do Siedlec, odjeżdżający z Białegostoku o godzinie 15 min. 34, spełnia funkcję odwozu podróżnych po pracy w kierunku Bielska Podlaskiego, Czeremchy i Hajnówki i dlatego celem poprawienia sytuacji proponujemy, by na łamach Waszego Tygodnika dokonać krytyki tych elementów społeczeństwa oraz zasugerować, by organa MO patrolowaniem objęły również dworce kolejowe stacji i przystanków osobowych.

Ze swej strony kolej zapewnia, że również będzie dokładała starań, by w pociągach i na dworcach zapewnić ład i porządek

Naczelnik
w/z (mgr inż. Mirosław Chalecki)
zastępca

Да публікацыі: „ПА ДАРОГАХ І ПРЫПЫНКАХ", „Ніва" № 28 (1272) ад 13.07.80 г.

Адказвае: URZĄD GMINY W ORLI.

W odpowiedzi na zamieszczoną notatkę w tygodniku „Niwa", dotyczącą poczekalni autobusowej w Orli, Urząd Gminy informuje, że pomimo usilnych starań, do chwili obecnej tutejszy Urząd nie może codziennie utrzymywać przystanek PKS w czystości ze względu na brak chętnych osób do sprzątania tego przystanku. Jednocześnie nadmieniamy, że w czasie roku szkolnego opiekę nad przystankiem PKS sprawuje drużyna harcerska ze Zbiorczej Szkoły Gminnej w Orli.

Pomimo tego Urząd Gminy w Orli czyni i będzie czynić starania w celu zatrudnienia osoby do utrzymywania w czystości przystanku PKS.

Sekretarz Urzędu
Konstanty Kaponow

Да публікацыі: „НАША ПОШТА", „АД ІМЯ ПАКРЫЎДЖАНЫХ ГАСПАДАРОЎ ВЁСКІ КАШАЛІ", „Ніва" № 13 (1257) ад 30.03.80 г.

Адказвае: ZAKŁAD ENERGETYCZNY, REJON W BIELSKU PODLASKIM.

W związku z notatką prasową, zamieszczoną w tygodniku „Niwa", dotyczącą nieprawidłowego oświetlenia ulicy we wsi Koszele, Rejon Energetyczny Bielsk Podlaski uprzejmie informuje, że brygada oświetlenia ulicznego dokonała sprawdzenia i uzupełniła oświetlenie w niezbędnym zakresie w tej wsi w dn. 14.07.80 r. Oświetlenie zostało uzupełnione na skrzyżowaniu ulic oraz na odcinkach nieoświetlonych. Obecnie oświetlenie jest czynne w ilości 30 proc. zainstalowanych opraw.

Opóźnienie w załatwianiu powyższej sprawy wynikło z powodu dużej ilości awarii, które wystąpiły w ostatnim okresie na urządzeniach średniego i niskiego napięcia na terenie naszego Rejonu.

Kierownik
Wydziału Ruchu Urządzeń
Z-ca Kierownika Rejonu
inż. Sergiusz Tkaczuk

Імпартгумар

АБРАЗА

Грукнуўшы дзвярыма, Булачкін ускочыў у парылку. І аж прысеў, захаўкаў ротам. Гарачыня нясцерпная. З-за клубаў пары нічога нельга разгледзець. Нават настрой сапсаваўся. Крыху „акліматызаваўшыся“, Булачкін абурыўся.

— Што робіцца, што робіцца. Ай-яй-яй. Гэй! Ёсць тут хто жывы?

Уверсе хтосьці чмыхнуў, запляскаў венікам.

— Гэй, чалавеча! Ты, мабыць, з глузду з'ехаў? Сябе не шкадуеш, дык хоць... Зваліпся з палка.

Памалу гарачыня стала спадаць. Булачкін — супакойваецца. Узабраўся вышэй, прылёг.

— Гэй, ты, як там цябе?

— Пятро... — хрыпла данеслася з кутка.

— Хм, Пятро. Імя добрае. Ну-тка, Пеця, прайдзіся венічкам. Ды толькі акуратненька, лёгенька. У меру. Меру трэба знаць, Пеця, ва ўсім. А ты вось наўрад ці знаеш. Чаго людзі ў лазню ходзяць? Ад стомы вызваліцца, папарыцца, памыцца як след. А ты чаго прывалокся? Думаеш, не здагадваюся? Гарэлку ты, Пеця, любіш. А жонкі баішся. Вось і рашыў хмель з галавы ў лазні выгнаць. Агідна глядзець на жывот твой адвіслы. Ногі трасуцца. Цьфу... Меру знай, Пеця. Давай, давай, весялей! А то заснуць можна...

Настрой вяртаўся. Яшчэ прыемней стала Булачкіну, калі пачаў думаць аб сённяшнім вечары. Ён быў запрошаны на імяніны начальніка. Добрай душы чалавек. Самага першага запрасіў. Давярае, значыць. Мо нават у галаве задуму якую носіць. Мо сваім намеснікам хоча зрабіць. Якраз пасада вызвалілася. Ну, а Булачкін у даўгу не застанецца. Сёння вось падаруначак імянінніку праз знаёмых прыдбаў — любата!

— Эх, Пеця! Адсталы ты чалавек. Табе толькі лазеншчыкам і працаваць. Ха-ха... Больш ты нікуды не варты. Ну, хопіць, хопіць. Бач ты яго, разышоўся!

Пеця з палёгкай уздыхнуў. Хуценька выкаціўся з парылкі.

Булачкін быў задаволены. Адвёў душу. Папарыўся добра.

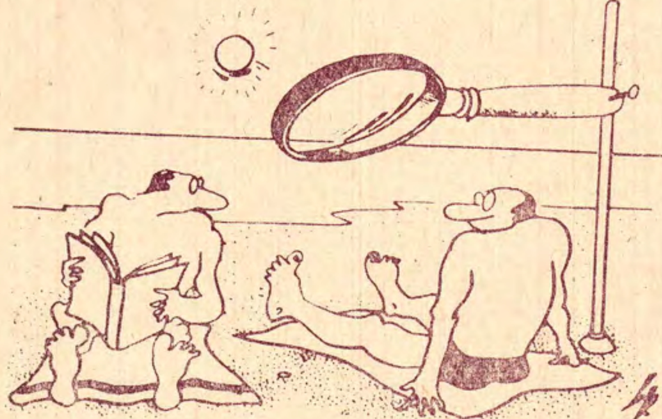
Спаласнуўшыся, Булачкін падаўся ў раздзявалку. Ля адной шафы таптаўся Пеця, нацягваючы штаны.

— Гэй, Пеця, мо дапамагчы? — весела гукнуў Булачкін, адкрываючы сваю шафу. — Бедалага...

Пеця выпраміўся, злосна зірнуў на Булачкіна. Ад гэтага погляду Булачкін анямеў, вырачыў вочы. Гэта быў... Пятро Хведаравіч, начальнік Булачкіна. Не пазнаў яго Пеця з-за густой пары.

Настрой у Булачкіна прапаў зноў. На гэты раз, напэўна, надоўга.

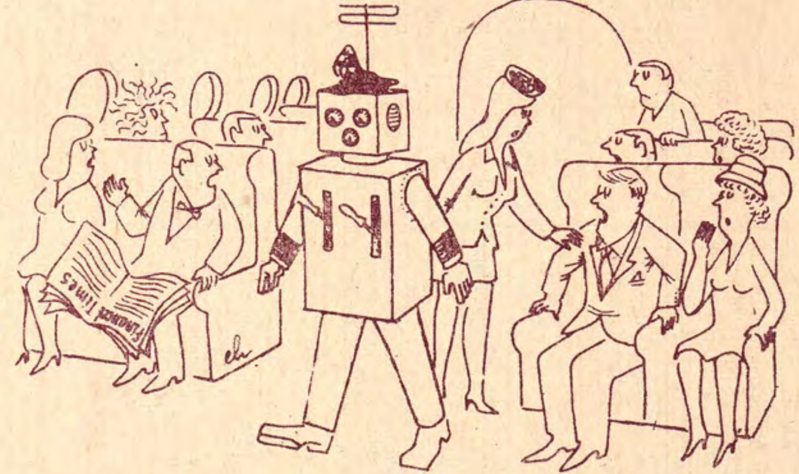
А. Удодаў

Геліязагартроп. „Made in Zadrypanka“.

Усё жыццё купаўся ў праменнях славы, але так і не адмыўся дарэшты.

НІЎКА

— Гэта толькі наш аўтаматычны пілот.

НАЗОЛА

Адчуваючы мой мяккі характар, яна насядала і насядала на мяне. Тады я вырашыў ухінуцца ад сваркі. Але не ўдалося. Яна знаходзіла мяне ўсюды. Тады я пачаў праганяць яе. Яна крыўдзілася і на вачах ператваралася ў злосную фею. Усё больш раздражняўся і я. Але яна на гэта не звяртала ніякай увагі. Сам не помню, як дайшоў да таго, што падняў на яе руку. І... забіў, забіў назойлівую муху.

А. Свечкін

З „Весніка Задрыпоніі“

СЛУЖБА ЗНАЁМСТВА

Нестандартны выпадак знаёмства здарыўся з магістрам Алай Шуховіч, якая знайшла сабе мужа ў капусце. Свайго будучага благавернага, таленавітага прафесара М. Кораня, яна выкапала на гароднінай базе.

ПЫТАННЕ ДАЦ. СКОКА

Ці кружыцца галава ад поспеху у конніка без галавы?

ДЭМБЕРЫШЫ

АДДАНАСЦЬ ПАДХАЛІМА

Цураўся сябрука ў жыцці завесці,
Стараўся абмінуць братоў, сясцёр,
Не цешылі яго сустрэчы з цесцем,
Забыў сцяжынку на бацькоўскі двор,

Воч не паказваў і другой радні —
Ён падхалімам быў у старшыні.

Лявон Анціпенка

САРОКА

Адна Сарока на ўвесь край
Вядомай птушкай раптам стала:
Яна ў сталічным парку „Гай“
Пралётам, кажуць, стракатала.

Пятро Перац

— Тата нам напіша ў вершах.

МАГЛО БЫЦЬ ГОРШ

Кастусь спытаў сябра:

— Што ў цябе сёння на вячэру?

— Няма нічога. Ты ж ведаеш, я саламяны ўдавец.

— Яно, вядома, дрэнна, а магло быць горш. У мяне таксама няма нічога, але затое ёсць госць.

ХТО КАГО...

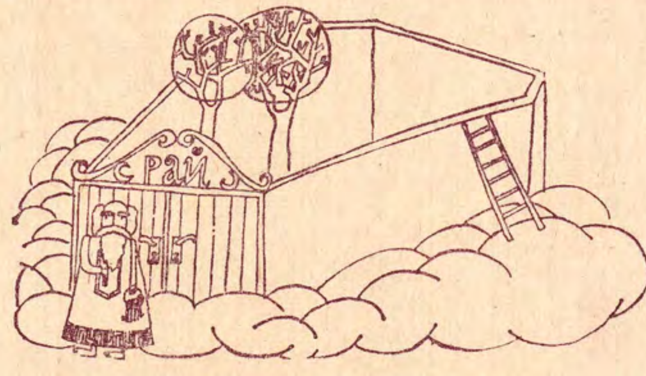
Ідуць двое вуліцай, а ім насустрач — трэці. Адзін кажа сябру:

— Давай абыдзем яго.

— А чаму?

— Я вінен яму сто злотых.

— Не хвалюйся. Ён сам нас абыдзе, бо мне вінен дзвесце злотых.

Без слоў.

НА Ш[...]РОКІМ СВЕЦЕ

Пачуўшы крык аб дапамозе, прахожы ўбег у дом. Заплаканая маладая жанчына растлумачыла яму, што яе малы толькі што праглынуў чвэрць долара. Незнаёмец, не трацячы часу, узяў малога за ногі, моцна страсянуў, і манета ўпала на падлогу.

— Ах, доктар, — закрычала шчаслівая маці, — як я ўдзячна вам!

— Я не доктар, — адказаў выратавальнік, — я зборшчык падаткаў.

*

— Ты ведаеш, я чытала, што страус вельмі дрэнна бачыць, а яго страўнік можа пераварыць усё, што хочаш.

— Ах, які б гэта быў цудоўны муж!

*

— Калі б вы ведалі, як мая жонка любіць пагаварыць! Калі яна была на курорце, у яе загарэў нават язык!

— Вы падаеце не па правілах!

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Tango retro

z repertuaru Wojciecha Młynarskiego

słowa: Wojciech Młynarski
muzyka: Maciej Małecki

Raz kompozytor nad wyraz ambitny,
laureat wielu słynnych Grand Prix,
poczuł cudowny, ledwo uchwytny
natchnienia nakaz, co w duszy tkwi.
Żółtych ołówków zaostrzył więc furę,
do instrumentu usiadł co tchu
i z klawiatury na partyturę
spod smukłych palców spłynęło mu

słodkie tango retro,
serc niewieścich wstrząs,
co damskim korkom i męskim getrom
tak posuwisty nadaje pląs.
Słodkie tango retro,
umiar, wdzięk i styl,
którego żadne mody nie zetrą
to tango retro, o le! czar minionych chwil...

Znajomy krytyk na kawkę wpadł z rana,
awangardowych dzieł anioł stróż.
„Mistrz niewyspany? Matko kochana!
Cóż na warsztacie u mistrza, cóż?"
Wysłuchał tanga z powagą okropną,
krzyknął: „Powietrza" i zaczął mdleć.
Mistrz przerażony otworzył okno,
a na podwórzu już nucił cieć

słodkie tango retro...

W utworze tym winna być jeszcze pointa
w trzecim kuplecie, au troisieme couplet.
Dla mnie to mięta, niech to pamięta
kto kiedykolwiek mnie słuchać chce.
Gdy stwierdzi ktoś, że ten los to nie bajka,
niechaj ktoś taki co w piersiach tchu
pędzi i błaga kolegę grajka,
by na pociechę odegrał mu

słodkie tango retro,
serc niewieścich wstrząs,
co damskim korkom i męskim getrom
tak posuwisty nadaje pląs.
Awangardy swetrom,
które przywdział świat,
niech tango retro przypomni te tro...
te trochę wdzięku, o le! z dawnych dobrych lat...

КУРЁЗЫ

ЗАЛАТЫ АБУТАК

Абутак, як вядома, бывае самы разнастайны. Кожны хоча, каб быў ён трывалы, прыгожы і, калі гэта магчыма, куплены за не вельмі вялікія грошы. Таму, відаць, мала хто паверыць, што дзенідзе лічаць найлепшай якасцю гэтага простага прадмета ўжытку... найвышэйшую цану.

У апошні час сярод багатых англічан стала модным насіць вельмі дарагі абутак. Нейкія там пантофлі з'яўляюцца атрыбутам прэстыжнасці, які характарызуе чалавечую годнасць гаспадара.

Робіцца такі дарагі абутак не проста са скуры ялавай ці там свіной, а з футра норкі, да таго ж упрыгожваецца жэмчугам і рубінавымі каменнямі ў залатой аправе. Затое ж і кошт залаты: за пару туфляў трэба заплаціць да 4,5 тысячы долараў.

Тым не менш для аматараў такіх незвычайных прыналежнасцей туалету не хапае пажаданага тавару. Ім даводзіцца нямала часу чакаць, пакуль заказ будзе выкананы, бо робіцца ён старым рамесніцкім спосабам, без выкарыстання тэхнікі.

РЫХТУЮЦЦА ДА ЖЫЦЦЯ?

Газета такійскага універсітэта Васэда паведамляе, што ледзь не трэць студэнтаў юрыдычнага факультэта крадзе ў магазінах кнігі, прадукты харчавання і г.д. Ці не ад таго гэта, што студэнты старанна падрыхтоўваюцца да прафесіянальнай дзейнасці, каб лепш разумець псіхіку сваіх будучых падапечных — крымінальнікаў?..

Смяюся з намі

Усе паветраныя замкі былі здадзены датэрмінова з ацэнкай „выдатна“.